

Jaarverslag Verantwoord Beleggen 2021

 Pensioenfonds SNS REAAL

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Ontwikkelingen 2021 en vooruitblik 2022	4
3	Beleid maatschappelijk verantwoord beleggen	7
4	Uitsluitingsbeleid	11
5	Stembeleid	14
6	Engagementbeleid	19
7	Impactbeleggen & maatschappelijke impact	23
8	Duurzaamheidskenmerken in de beleggingsportefeuille	25
9	Transparantie Beleggingsportefeuille	31
	Bijlage 1	
	Principes van het UN Global Compact	32
	Bijlage 2	
	Uitsluitingslijst per criterium (>50 namen)	33

1 Inleiding

Pensioenfonds SNS REAAL heeft een lange historie in Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB). Maatschappelijk verantwoord beleggen is voor ons een bewuste keuze. Wij weten dat ook u als deelnemer het belangrijk vindt dat de pensioengelden op verantwoord wijze worden belegd. Ook de werkgevers en de bedrijfsonderdelen waar u voor (heeft) (ge)werkt maken hierin bewuste keuzes. Wij geven als Bestuur hier invulling aan en voor ons is het voortdurend een belangrijk onderwerp op onze agenda. Via dit MVB jaarverslag geven wij inzicht in de uitvoering van het MVB-beleid en wat onze keuzes in 2021 concreet hebben betekend.

Maatschappelijk Verantwoord Beleggen gaat nadrukkelijk over zowel milieu- als klimaat-gerelateerde elementen en belangrijke sociale kwesties. Hoe het bestuur dit invult en erop toeziet is te lezen in ons eind 2020 vernieuwde MVB-beleid. Het fonds gelooft erin dat naast een financieel rendement onze beleggingen ook positief kunnen bijdragen aan maatschappelijke waarde creatie, bijvoorbeeld door ondernemingen waarin wij beleggen via dialoog en stembeleid tot duurzamer gedrag aan te sporen, of financiering te verschaffen aan projecten met maatschappelijk nut. In 2021 heeft het fonds de doelstellingen en thema's waaraan het de komende 3 jaar verder zal werken bepaald, waardoor wij in de toekomst nog concreter kunnen tonen in welke mate de doelstellingen zijn gerealiseerd. Wij wensen u veel leesplezier met dit jaarverslag.

Met vriendelijke groet, mede namens het voltallige bestuur,

Margreet Oostenbrink

Voorzitter

2 Ontwikkelingen 2021 en vooruitblik 2022

Het vakgebied van maatschappelijk verantwoord beleggen is volop in ontwikkeling, mede daarom heeft het fonds in 2021 nieuwe stappen gezet in het MVB-beleid. Onderstaand beschrijven we de belangrijkste ontwikkelingen rond Maatschappelijk Verantwoord Beleggen en blikken we vooruit op de te verwachten acties voor 2022.

Nieuwe Europese MVB-wetgeving

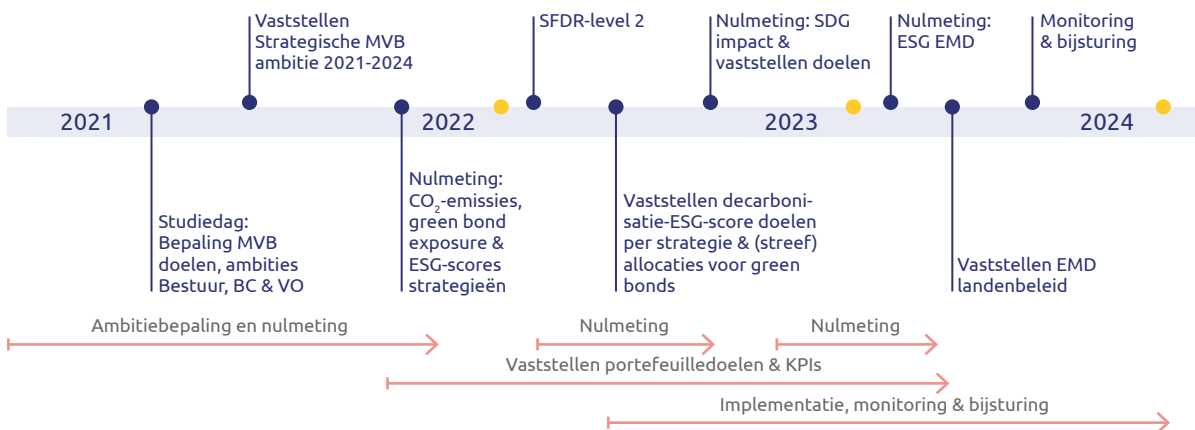
In 2021 heeft het pensioenfonds zich moeten voorbereiden op nieuwe Europese MVB-wetgeving. Deze Sustainable Finance Disclosure Regulation, ofwel informatieverschaffings-verordening, is bedoeld om consumenten van beleggingsproducten meer duidelijkheid te bieden over het duurzaamheidsgehalte van het product. In Europees verband worden pensioenfonds ook gezien als aanbieders van beleggingsproducten, en daarmee is de wetgeving ook van toepassing op het pensioenfonds. De wetgeving wordt in twee stappen geïmplementeerd, waarvan de eerste verplichting op 10 maart 2021 was. Het pensioenfonds heeft zichzelf moeten classificeren als een pensioenfonds dat milieu en/of sociale kenmerken promoot, of niet. Aangezien het fonds al sinds jaar en dag een MVB-beleid voert, hierin eigen keuzes maakt en er over communiceert naar de deelnemers, classificeert het pensioenfonds zich onder deze wetgeving ook als zodanig.

Strategische MVB Ambitie 2021-2024

In juni heeft het bestuur samen met de leden van de beleggingscommissie en het verantwoordingsorgaan een aanzet gegeven voor de strategische MVB ambitie voor de middellange termijn. Wij vinden het belangrijk om hierbij het verantwoordingsorgaan te betrekken. Op basis van de generieke ambities, hebben we de verschillende stappen en thema's geïdentificeerd waarop we komende drie jaar de nadruk willen leggen en is een tijdslijn opgesteld op basis waarvan we concreter duurzaamheidsdoelen voor de beleggingsportefeuille willen realiseren.

Strategische Ambitie Verantwoord Beleggen 2021-2024

Tijdslijnen

● Vaststellen Strategische MVB ambitie 2021-2024

De ambitie richt zich nadrukkelijker dan voorheen op het stellen van duurzaamheidsdoelen voor de korte en middellange termijn in de beleggingsportefeuille op drie belangrijke thema's. Dit betreft allereerst klimaatverandering, waarbij we de decarbonisatiedoelen van de beleggingsportefeuille opnieuw herijken, maar ook doelstellingen zullen formuleren rond uitbreiding van beleggingen in projecten en ondernemingen die een positieve klimaatimpact realiseren. Daarna zullen wij ons richten op concretisering van SDG-doelstellingen. Ten slotte evalueren we het landenbeleid.

Al in 2021 heeft het fonds een eerste uitwerking van de klimaatambitie uitgevoerd waarbij is vastgesteld dat de 25% CO₂-reductiedoelstelling voor de aandelenportefeuilles ten opzichte van de brede benchmarks al is gerealiseerd. Deze doelstellingen zullen wij verder aanscherpen en breder willen toepassen in de beleggingsportefeuille.

Portefeuille aanpassingen

Het pensioenfonds belegt hoofdzakelijk via beleggingsfondsen, waarvoor het strikte MVB-criteria hanteert in het selectiebeleid. Tijdens de laatste evaluatie van de beleggingsportefeuille is gebleken dat de fondsoplossingen voor aandelen opkomende markten niet langer voldeden aan het eind 2020 vastgestelde MVB-beleid. Daarom heeft het fonds hiervoor in 2021 een uitvoerig selectietraject doorlopen, waarbij de MVB-randvoorwaarden zijn vastgesteld. Dit selectietraject is positief afgerond, waardoor de beide oude strategieën vervangen zijn door twee nieuwe strategieën die volledig aansluiten bij de uitgangspunten van het MVB-beleid. De duurzaamheidskenmerken van de strategieën tonen een significant lagere CO₂-uitstoot, lagere duurzaamheidsrisico's (ESG-risicoscores) en een goede aansluiting bij het uitsluitingsbeleid van het fonds. De transitie is in het vierde kwartaal van 2021 volledig afgerond, waarmee we een belangrijke verduurzamingsstap in de portefeuille hebben gerealiseerd.

Vooruitblik 2022

Het fonds zal in 2022 het MVB-beleid verder invullen met concrete portefeuilledoelstellingen voor de periode 2021-2024. Dit doen we ten aanzien van het thema klimaatverandering en we ontwikkelen onze visie op SDGs verder door. Ten aanzien van klimaatverandering denken wij aan een vervolgstap in het reduceren van de CO₂-uitstoot van de beleggingsportefeuille. In de afgelopen jaren zijn de doelstellingen hiervoor al gehaald, en wij overwegen deze verder aan te scherpen. Daarnaast onderzoeken wij of de allocatie naar groene obligaties, waarmee we de energietransitie financieren verder kan worden verhoogd. Ten aanzien van SDGs zullen we eerst een nulmeting uitvoeren, om te kijken welke huidige blootstelling we naar de verschillende SDGs hebben, alvorens doelstellingen verder in te vullen. Hiervoor zal in 2022 de hiervoor benodigde databron beschikbaar zijn.

Het jaar zal ook in het teken staan van de verdere implementatie van de tweede fase van de Sustainable Finance Disclosure Regulation. Het fonds zal samen met de fiduciair adviseur maatregelen treffen die het mogelijk maken periodiek te rapporteren over het duurzaamheidsgehalte van de beleggingsportefeuille. Immers het fonds vindt MVB belangrijk, geeft hier in verregaande mate invulling in en communiceert hierover actief, dat betekent dat het fonds een zogenaamd 'artikel 8' fonds is en op voorgeschreven wijze zal moeten rapporteren op 18 voorgeschreven duurzaamheidsindicatoren. Ook hiervoor zal in 2022 de benodigde data beschikbaar komen, waarna een nulmeting op deze indicatoren kan worden verzorgd. Onderstaand is per beleggingscategorie weergegeven op welke indicatoren de beleggingsportefeuille zal worden doorgelicht. Dit biedt mogelijk nieuwe aanknopingspunten om het beleid verder aan te scherpen.

Duurzaamheidsindicatoren voor aandelen en bedrijfsobligatieportefeuille

1. Broeikasgassen (scope 1, 2 & 3 en voetafdruk)	8. Wateremissies (per mln geïnvesteerd)
2. Broeikasgas voetafdruk	9. Jaarlijkse stoffen (per mln geïnvesteerd)
3. Broeikasgas intensiteit	10. Gewicht van blootstelling naar schendingen van internationale normen
4. Blootstelling naar de fossiele sector	11. Gewicht van blootstelling naar ondernemingen zonder processen om schendingen van internationale normen vast te stellen
5. Blootstelling naar niet-hernieuwbare energie consumptie en productie	12. Loonkloof naar geslacht
6. Energie-intensiteit (GwH) van klimaatintensieve sectoren (per mln geïnvesteerd)	13. Bestuursdiversiteit naar geslacht
7. Blootstelling naar ondernemingen/operaties nabij biodiversiteit-gevoelige gebieden	14. Gewicht naar ondernemingen die anti-persoonsmijnen, cluster munitie, chemische en biologische wapens produceren of verkopen

Duurzaamheidsindicatoren voor staatsobligaties

15. Broeikasgas-intensiteit	16. Aantal landen dat onder internationale verdragen en conventies sociale normen schendt

Duurzaamheidsindicatoren voor vastgoed

17. Blootstelling vastgoed dat betrokken is bij extractie, opslag, transport of productie van fossiele brandstoffen	18. Blootstelling naar energie-inefficiënt vastgoed

Het fonds zal in 2022 voorbereidingen treffen om hieraan te kunnen voldoen, en zal voor het eerst in 2023 hierover rapporteren.

3 **Beleid maatschappelijk verantwoord beleggen**

Het Pensioenfonds heeft een intrinsieke motivatie om het vermogen van de deelnemers duurzaam te beleggen. Het bestuur is van mening dat duurzaam beleggen op de lange termijn bijdraagt aan een beter risico- en rendementsprofiel. Tevens is het Pensioenfonds zich bewust van haar maatschappelijke rol en de verantwoordelijkheid die daarbij hoort.

Visie op maatschappelijk verantwoord beleggen

Investment beliefs zijn de beleggingsovertuigingen van het Pensioenfonds met betrekking tot het balansbeleid, beleggingsbeleid, risicoafdekkingen en beleggingen van het fonds. Zij zijn de basis waarop het bestuur het balansrisicomanagement- en beleggingsbeleid vormgeeft. Ze geven richting aan de keuzes die gemaakt moeten worden ten aanzien van rendement, risico, complexiteit en kosten. Een prominent onderdeel van de investment beliefs ziet toe op de mate van duurzaamheid van de beleggingen. Het staat als volgt beschreven:

‘Het pensioenfonds belegt duurzaam om de welvaart en het welzijn van huidige en toekomstige generaties te bevorderen.’

Het Pensioenfonds is er van overtuigd dat het mitigeren van ESG-gerelateerde risico's leidt tot een beter risico/rendementsprofiel, daarnaast heeft het een maatschappelijke opbrengst. Maatschappelijk rendement komt tot stand via de impact die de investeringen van het Pensioenfonds hebben op de maatschappij. Het Pensioenfonds heeft in samenwerking met haar fiduciair vermogensbeheerder een aantal kwantitatieve en kwalitatieve criteria opgesteld, waardoor bedrijven en landen getoetst kunnen worden op maatschappelijke impact.

Met de investeringen van het Pensioenfonds is er sprake van maatschappelijk rendement door het succesvol voeren van engagements. Aan de hand van gesprekken die worden gevoerd en eisen die namens het Pensioenfonds worden gesteld, draagt het Pensioenfonds bij aan gedragsverandering bij bedrijven, zoals bijvoorbeeld een vermindering van de CO₂ uitstoot.

Een tweede vorm van maatschappelijk rendement ziet toe op investeringen in green- en social bonds. Door hier actief in te participeren verschaft het Pensioenfonds financiering aan specifieke en afgebakende duurzame projecten. Het Pensioenfonds ziet de maatschappelijke impact hier met name bij het beleggen in deze leningen bij de uitgifte ervan en in mindere mate bij het verhandelen op de zogenoemde secundaire markt.

De minst directe vorm van maatschappelijke impact is te vinden bij het uitsluiten van bedrijven en landen. Wanneer dit door meerdere beleggers wordt gedaan, is het voor het uitgesloten bedrijf in theorie moeilijker om kapitaal en/of financiering aan te trekken, waardoor de winstgevendheid verlaagd wordt. Deze vorm van maatschappelijke impact is echter het minst aantoonbaar en geniet daarmee ook een lagere voorkeur.

Beleid

Bevorderen van welvaart en welzijn van huidige en toekomstige generaties

Het Pensioenfonds hanteert bij het beoordelen van de mate van duurzaamheid voor alle bedrijven en landen een toekomstgerichte benadering. Dat betekent dat er niet enkel wordt gekeken naar huidig beleid en gedrag, maar dat dit wordt aangevuld met een visie op toekomstige ontwikkelingen.

Deze benadering speelt een belangrijke rol in de risicobeheersing van de beleggingen, in het stimuleren van een gedragsverandering richting een duurzame samenleving (met behulp van een mix van instrumenten) en in de bijdrage die wordt geleverd aan het behalen van maatschappelijk rendement. Op basis van het beleid kunnen beleggingen worden gecategoriseerd in vijf groepen: onaanvaardbaar gedrag, niet-adaptief, risicovol, adaptief en positieve impact.

Onaanvaardbaar gedrag

De basis van ons beleid is dat bedrijven en landen aan onze sociaal-ethische principes, onze Fundamentele Beleggingsbeginselen, moeten voldoen. Deze beginselen vormen het uitgangspunt voor onze beleggingen. Bedrijven en landen die niet aan deze beginselen voldoen, vertonen wat ons betreft onaanvaardbaar gedrag. Onze Fundamentele Beleggingsbeginselen zijn gebaseerd op een reeks internationale conventies en beginselen, waaronder de Principles for Responsible Investment (PRI) en het Global Compact van de Verenigde Naties.

Onze Fundamentele Beleggingsbeginselen zijn:

1. Geen systematische betrokkenheid bij ernstige milieuschade
2. Respecteren van fundamentele mensenrechten
3. Respecteren van fundamentele arbeidsrechten
4. Geen betrokkenheid bij controversiële wapens
5. Respecteren van internationale sancties
6. Geen systematische betrokkenheid bij fraude, corruptie of belastingontduiking
7. Geen betrokkenheid bij producten/ondernemingen die schade toebrengen aan volksgezondheid of dierenwelzijn

ESG-risico's

Duurzaamheidsrisico's (ook Environmental, Social, Governance risico's) kunnen negatieve financiële impact hebben op de beleggingen. Dat betekent dat er per bedrijf wordt gekeken naar welke duurzaamheidsselementen van belang zijn voor dat specifieke bedrijf en die sector. In tegenstelling tot de ethische principes, is hierbij niet elk criterium van toepassing op elk bedrijf. De gevolgen van klimaatverandering, een watercrisis en het verlies van biodiversiteit zijn voorbeelden van risico's die worden ingeschat als de grootste economische lange-termijn risico's van dit moment. Niet iedere onderneming is daar even gevoelig voor. In haar beleggingsbeleid probeert het Pensioenfonds die risico's zoveel mogelijk te adresseren en waar nodig te mitigeren. Het Pensioenfonds beoordeelt hierbij in hoeverre entiteiten de capaciteit en de intentie hebben om ESG-gerelateerde risico's die voor hen relevant zijn, te beheersen.

Het beleid én gedrag van bedrijven en landen wordt op zeven ESG-risico's getoetst:

- gebruik van fossiele brandstoffen,
- gebruik van land,
- gebruik van water,
- gebruik van chemicaliën,

- het managen van menselijk kapitaal,
- het managen van sociaal kapitaal,
- gedrag en integriteit van organisaties.

Positieve impact en duurzame obligaties

Behalve dat er bedrijven zijn die de ESG-gerelateerde risico's goed mitigeren, zijn er ook bedrijven die daar bovenop een positieve impact hebben op de maatschappij. Dit zijn entiteiten die de marktkansen aangrijpen om door middel van hun producten, diensten en bedrijfsmodellen een bijdrage te leveren aan een duurzame samenleving terwijl ze opereren binnen de schaarste van natuurlijke hulpbronnen.

Tevens geeft het Pensioenfonds opdracht aan de beheerders om zoveel mogelijk te beleggen in duurzame obligaties, als de financiële toetsingscriteria gelijkwaardig zijn aan die van de niet-duurzame obligaties. Hierbij heeft het fonds een substantiële allocatie naar duurzame obligaties opgebouwd in de verschillende vastrentende waarden mandaten en onderzoekt het welke groeidoelstellingen het kan zetten voor de middellange (2025) en lange (2030-2050) termijn.

Beleidsdoelstellingen

Voor de beleggingen in de vorm van mandaten heeft het Pensioenfonds een aantal concrete doelstellingen:

- alle beleggingen binnen een mandaat voldoen aan het MVB beleid en de gestelde criteria van het Pensioenfonds;
- alle beleggingen zijn in lijn met de richtlijnen van de OECD richtlijnen, Global Compact en PRI principes.

Voor de beleggingen via beleggingsfondsen heeft het Pensioenfonds de volgende doelstellingen:

- alle beleggingsfondsen (en de beheerder ervan) hanteren minimaal een duurzaamheidsbeleid;
- alle beleggingsfondsen (en de beheerder ervan) onderschrijven de OECD richtlijnen, Global Compact en PRI principes.

Reikwijdte van beleid

Het MVB-beleid van het Pensioenfonds is van kracht voor de gehele beleggingsportefeuille van het Pensioenfonds en voor alle asset classes waarin wordt belegd, met uitzondering van de Overlayportefeuille die uitsluitend ziet op het afdekken van bepaalde beleggingsrisico's. De implementatie van het beleid varieert over de verschillende onderdelen van de portefeuille. Dit is het gevolg van de eerder genoemde zeggenschap en de beschikbaarheid van instrumenten. Gebruik maken van stemrecht kan wel (indirect via de fondsbeheerder) bij aandelen, maar niet bij obligaties. Namens het Pensioenfonds wordt er waar gepast wel engagement gevoerd met bedrijven waar het Pensioenfonds optreedt als kapitaalverschaffer doordat het belegt in obligaties van deze bedrijven.

Voor de onderdelen van de portefeuille die belegd zijn via mandaten wordt het MVB-beleid van het Pensioenfonds volledig geïmplementeerd. Waar bedrijven of landen structureel in overtreding zijn met het beleid, kunnen deze dan ook uit de portefeuille geweerd worden. Voor de onderdelen van de portefeuille die belegd zijn in beleggingsfondsen is de invloed beperkter. Hiervoor heeft het Pensioenfonds een aanvullend MVB-beleid. Het Pensioenfonds doet er alles aan om managers en fondsen te selecteren die het beste aansluiten bij de kernwaarden, investment beliefs en het MVB-beleid van het Pensioenfonds.

Inzet van instrumenten

Het beleid wordt toegepast door de volgende beleidsinstrumenten in te zetten:

- Uitsluitingenbeleid
- Stembeleid
- Engagementbeleid
- Impactbeleggen, o.m. groene obligaties
- ESG-integratie

4 Uitsluitingsbeleid

Het pensioenfonds zorgt ervoor dat de beleggingsportefeuille in lijn is met de Fundamentele Beleggingsbeginselen, door toepassing deze uitgangspunten in het uitsluitingsbeleid. Het uitsluitingsbeleid is volledig toegepast op de discretionaire beleggingsmandaten van het fonds. Daarnaast belegt het pensioenfonds via beleggingsfondsen, waarop het eigen uitsluitingsbeleid niet toepasbaar is. Daarom hanteert het fonds een strikt selectie- en monitoringsbeleid voor de beleggingsfondsen.

Uitsluitcriteria

Wettelijke uitsluitingen

Het fonds sluit conform het wettelijk verbod bedrijven uit die betrokken zijn bij de productie van clustermunitie.

Betrokken bij de productie van controversiële wapens

Naast de uitsluiting van clustermunitie hanteert het fonds een uitsluitingsbeleid op overige controversiële wapens die niet onder de wetgeving vallen. Hierbij richt het fonds zich op wapens die leiden tot onevenredig veel slachtoffers, geen onderscheid maken tussen burger en militair, en na afloop van het conflict nog voor slachtoffers zorgen. Ondernemingen die betrokkenheid hebben, direct of via een significant belang worden door het fonds uitgesloten.

Niet naleven van de UN Global Compact richtlijnen

De UN Global Compact-richtlijnen zijn opgesteld door de Verenigde Naties. In deze richtlijnen zijn tien principes op het gebied van mensenrechten, arbeidsomstandigheden, milieu en anti-corruptie opgenomen. De principes zijn gebaseerd op de Universele verklaring van de rechten van de mens, internationaal erkende verklaringen, zoals bij voorbeeld van de International Labour Organization, en conventies van de Verenigde Naties. Het fonds beoordeelt ondernemingen op deze criteria. Als op één van deze criteria onvoldoende wordt gescoord, wordt de onderneming uitgesloten uit de portefeuille. Zie bijlage 1 voor de principes van het UN Global Compact.

Producten/ondernemingen die schade toebrengen aan volksgezondheid of dierenwelzijn

Ondernemingen die betrokken zijn bij de productie van tabaksproducten, gokactiviteiten of pornografie worden door het fonds uitgesloten. Ook worden ondernemingen die 50% of meer van de omzet genereren met de verkoop van deze producten, of aanpalende producten en diensten bieden, uitgesloten van de beleggingen.

Daarnaast hanteert het pensioenfonds een aantal criteria gerelateerd aan klimaatverandering, die leiden tot additionele uitsluitingen. Deze criteria volgen niet direct uit de Fundamentele Beleggingsbeginselen, maar zijn daar indirect aan te relateren. Het betreft activiteiten van ondernemingen die de grootste negatieve bijdrage leveren aan klimaatveranderingsproblematiek door relatief hoge CO₂-emissies te genereren. Daarmee zijn ze op indirecte wijze te relateren aan milieuschade toebrengende activiteiten.

Significante invloed op klimaatverandering

Ondernemingen die een significante bijdrage leveren aan klimaatveranderingsproblematiek via onconventionele olie- en gaswinning en mijnbouwbedrijven die zich toeleggen op bruinkool- of steenkoolwinning worden uitgesloten van beleggingen. Ook energieproducenten die voor een groot deel van de omzet afhankelijk zijn van bruin- en steenkool sluit het fonds uit. Onder onconventionele olie- en gaswinning scharen wij arctisch boren, schaliegas en -olie en oliewinning uit teerzanden. Omdat bedrijven gediversifieerde activiteiten kunnen hebben,

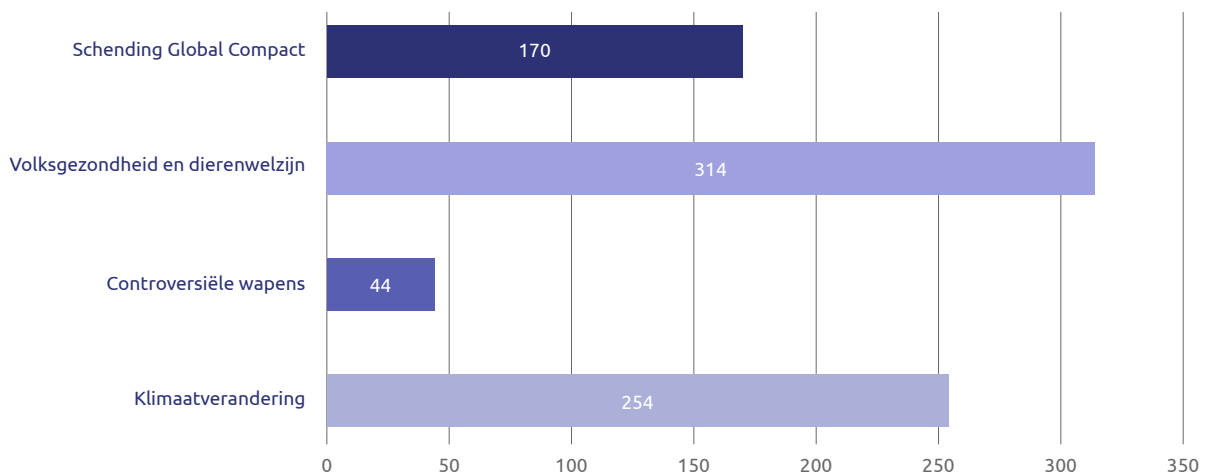
hanteert het fonds hiervoor een omzeldrempel van 25%. Dat betekent dat ondernemingen die voor meer dan 25% van de jaarlijkse omzet afhankelijk zijn van deze activiteiten uit de beleggingsportefeuille worden geweerd.

Implementatie

De implementatie wordt gebaseerd op de data en analyses van Sustainalytics. Elk kwartaal levert Sustainalytics een overzicht van de uit te sluiten ondernemingen op basis van een vertaling van onze uitsluitingscriteria naar de beoordelingen van Sustainalytics. Deze lijsten worden gedeeld met de beheerders van de portefeuilles die direct op naam van het fonds staan. De beheerders voeren de uitsluitingen vervolgens door in hun portefeuilles. Het eigen uitsluitingsbeleid is niet toepasbaar op beleggingsfondsen omdat de vermogensbeheerder hierover beslist. Voor fondstoplossingen nemen onze wij uitsluitcriteria op in de selectie- en monitoringsfase.

Resultaten uitsluitingsbeleid

Het uitsluitingsbeleid resulteert per ultimo 2021 in de volgende uitgesloten aantallen entiteiten per criterium, zie onderstaand overzicht.

De volledige uitsluitingslijst is als bijlage toegevoegd, en ook gepubliceerd op de website: [uitsluitingslijsten](#). Hierbij zijn lijsten langer dan 50 ondernemingen in bijlage 2 opgenomen. Sommige bedrijven worden op grond van meerdere criteria uitgesloten. Dat betekent dat het aantal uitgesloten ondernemingen licht lager is dan de optelsom van het aantal uitsluitingen per criterium.

Uitsluitingslijst Controversiële Wapens

Aerojet Rocketdyne Holdings Inc	Leonardo S.p.a.
Airbus Finance BV	Leonardo US Holding, Inc.
Airbus SE	LIG Nex1 Co Ltd
Babcock International Group PLC	Litton Industries, Inc.
BAE Systems (Finance) Ltd.	Lockheed Martin Corp
BAE Systems Holdings, Inc.	Northrop Grumman Corp.
BAE Systems PLC	Poongsan Corporation
BWX Technologies, Inc.	Raytheon Co
BWX Technologies, Inc. /Old/	Raytheon Technologies Corp.
China Shipbuilding Industry Co., Ltd.	Rockwell Collins, Inc.
Ducommun Inc	Safran SA
Finmeccanica Finance SA	Textron Financial Corp.
Fluor Corp.	Textron Inc.
General Dynamics Corp	Thales SA
Honeywell International Inc	The Boeing Company
Huntington Ingalls Industries, Inc.	United Technologies Corp
ICL Group Ltd.	Aselsan Elektronik Sanayi ve Ticaret AS
Jacobs Engineering Group Inc	BlackRock European CLO VIII DAC
KLX Inc	BlackRock Smaller Cos. Trust Plc
Larsen & Toubro Limited	BlackRock, Inc.
Leidos Holdings Inc	Dassault Aviation S.A.
Leidos, Inc.	T. Rowe Price Group Inc

Landen

Het fonds past ook een landen uitsluitingslijst toe. Deze bestaat uit landen waartegen de VN een Wapenembargo heeft afgekondigd. Daarnaast bestaat deze uit een aantal hoog-risico landen op het gebied van bescherming van mensenrechten. Zie onderstaand de lijst per ultimo 2021.

Centraal Afrikaanse republiek

(VN Sanctie)

Cuba

(Hoog Risico)

Noord Korea

(VN Sanctie)

Iran

(Hoog Risico)

Libië

(Hoog Risico)

Somalië

(VN Sanctie)

Sudan

(Hoog Risico)

Syrië

(Hoog Risico)

Zuid-Sudan

(VN Sanctie)

5 Stembeleid

Uitgangspunten en thema's

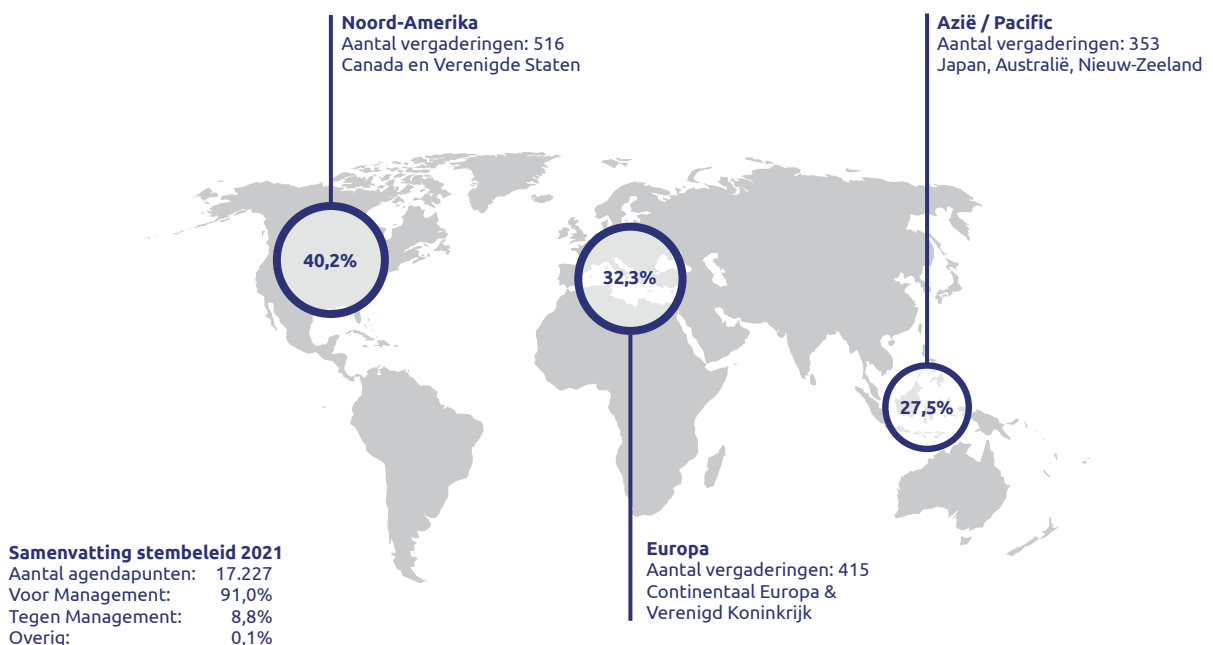
Als aandeelhouder heeft de belegger het stemrecht op de aandeelhoudersvergadering. Dit is de meest directe beïnvloedingsmogelijkheid die de belegger kan inzetten om het duurzaamheidsbeleid van een onderneming te verbeteren. Omdat het fonds enkel blootstelling naar aandelen heeft via beleggingsfondsen, kan het geen eigen stembeleid uitvoeren. Enkel de beheerder van het beleggingsfonds kan dit omdat ze het juridisch eigenaarschap hebben. Daarom voeren wij een strikt selectiebeleid voor de aandelenfondsen en verlangen wij van de beheerder dat de stemrechten worden uitgeoefend. Voor de aandelen in ontwikkelde markten beleggen wij in beleggingsfondsen van beheerder Actiam, die een actief stembeleid toepast op deze fondsen dat past bij de uitgangspunten en overtuigingen van het pensioenfonds. Binnen het stembeleid wordt een aantal specifieke uitgangspunten voor het inleggen van de stem centraal gesteld. Deze uitgangspunten hebben betrekking op de volgende thema's:

- Benoeming van bestuurders en niet-uitvoerend bestuurders ('commissarissen')
- Samenstelling van bestuur en onafhankelijkheid bestuurders
- Beloningsbeleid
- Kapitaalstructuur, Fusies & Overnames
- Milieu, sociale en ethische kwesties

Een verdere uitwerking van deze thema's en de wijze waarop het stembeleid is vormgegeven is te vinden op [deze website](#). In de volgende paragrafen is meer inzicht gegeven in de wijze waarop Actiam het stembeleid heeft uitgevoerd voor de participanten in de beleggingsfondsen, waaronder ons pensioenfonds. Waar geschreven is 'het fonds', 'wij' of 'onze' moet gelezen worden Actiam, de fondsbeheerder.

Omvang en regioverdeling van stemactiviteiten

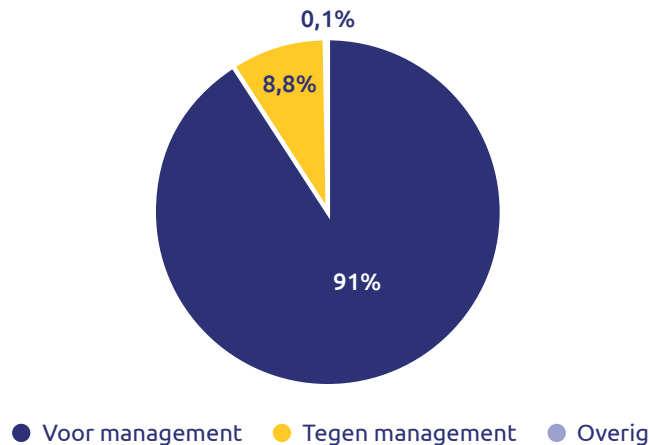
Gedurende 2021 heeft het fonds bij 1.284 aandeelhoudersvergaderingen een stem uitgebracht op 17.227 agendapunten. De regionale verdeling van deze stemmen was als volgt:

Algemeen stemgedrag 2021

Wij hebben in 2021 op onderstaande manier onze stemmen ingelegd op de aandeelhoudersvergaderingen van ondernemingen waarin wij op dat moment belegd waren.

Percentage uitgebrachte stemmen vóór of tegen management

Dit betekent dat wij het in 91% van de agendapunten eens waren met het advies dat het bestuur van de onderneming gaf. In 8,8% van de gevallen hebben wij het bestuur niet gevolgd in het advies en in 0,1% van de gevallen hebben wij ons van stemmen onthouden, of betrof het een agendapunt waarop niet gestemd kon worden.

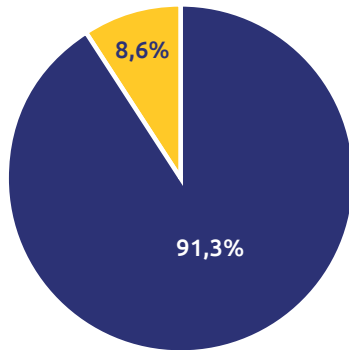
Het overgrote deel (97%) van de agendapunten waarop wij kunnen stemmen is door het ondernemingsbestuur op de agenda geplaatst. Deze agendapunten hebben veelal betrekking op bestuurszaken zoals het benoemen van nieuwe bestuurders, het uitgeven van nieuwe aandelen, fusies & overnames, beloningsbeleid en wijzigingen in statuten. Een kleiner, maar niet onbelangrijk deel van de voorstellen, wordt door aandeelhouders op de agenda geplaatst. Deze laatste categorie agendapunten heeft vaak betrekking op kwesties die wij vanuit maatschappelijk oogpunt belangrijk vinden, zoals voorstellen rond klimaatverandering, milieu, of mensenrechten. In de grafieken onderstaand is zichtbaar hoe wij op deze beide categorieën hebben gestemd.

De grafiek links toont het stemgedrag op agendapunten die door het ondernemingsbestuur zijn ingediend.

In deze gevallen hadden wij in 8,6% een afwijkende mening van die van het bestuur.

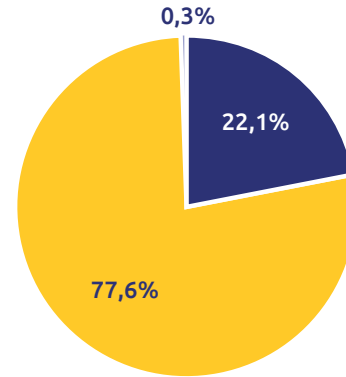
In de grafiek rechts is te zien dat we frequenter (in 77,6% van de agendapunten) een afwijkende visie hebben ten opzichte van die van het ondernemingsbestuur. Het aantal keer dat wij het advies van het bestuur niet volgen is substantieel hoger voor agendapunten die door aandeelhouders zijn ingebracht. Dit betreft dan ook veelal verzoeken rondom verhoogde transparantie of doelstellingen op het vlak van mensenrechten, milieu, arbeidsnormen, of klimaatverandering. Zaken die niet door het Bestuur zelf ter stemming worden ingebracht.

Percentage uitgebrachte stemmen voorstellen bestuur

● Voor management ● Tegen management ● Overig

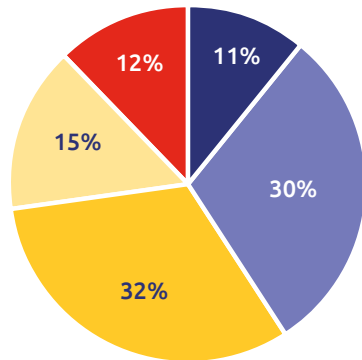
Percentage uitgebrachte stemmen voorstellen aandeelhouders

Stemgedrag naar belangrijkste thema's in 2021

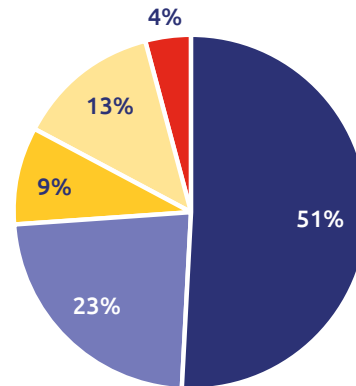
De agendapunten waarop wij hebben gestemd tijdens aandeelhoudersvergaderingen zijn in verschillende thema's onder te verdelen. De klassieke bestuursthema's zijn de benoeming van bestuurders en de voorstellen rond gevoerd beloningsbeleid. In onderstaand overzicht is in de grafiek links te zien dat 30% en 32% van onze tegenstemmen deze thema's besloeg (bestuursvoorstel, grafiek links). Van de door aandeelhouders ingediende punten waarop we tegenstemden had slechts 23% en 4% betrekking op deze thema's (grafiek rechts). Een voorbeeld van een stem tegen de benoeming is wanneer een te groot deel van het bestuur niet onafhankelijk is.

Tegenstem bestuursvoorstel naar thema

● Audit ● Bestuur ● Beloning
● Kapitaal ● Overig

Tegenstem aandeelhoudersvoorstel naar thema

● Overige ● Bestuur ● Klimaat
● Mensen- en arbeidsrechten ● Beloning

Wanneer te veel bestuurders niet onafhankelijk zijn, loopt de onderneming risico dat afwijkende, maar belangrijke meningen worden genegeerd. Een tegenstem voor het gevoerde beloningsbeleid kunnen wij toepassen wanneer dit niet in lijn is met de (financiële) prestaties van de onderneming.

Thema's die veelal via aandeelhouders op de agenda worden geplaatst liggen op sociale- of milieu & klimaat-thematiek. Van onze tegenstemmen op aandeelhoudersvoorstellen bestond 13% uit het thema mensenrechten – of arbeidsnormen en 9% uit het thema klimaatverandering.

Praktijkvoorbeeld: stembeleid & mensenrechten

Binnen het stembeleid heeft het fonds expliciet oog voor sociale- en milieu- thema's. Gedurende 2021 heeft het fonds bij meerdere ondernemingen tijdens de aandeelhoudersvergaderingen voor een resolutie gestemd rond het thema mensenrechten. De agendapunten die door aandeelhouders op de agenda zijn geplaatst roepen het bestuur van de onderneming op om te rapporteren over de uitvoering van het mensenrechtenbeleid. Het betreft onder andere de volgende ondernemingen waarin het fonds aandelen bezit:

Op 26 mei 2021 vond de aandeelhoudersvergadering van Amazon.com Inc plaats. Aan de door het Bestuur voorgestelde agenda zijn door aandeelhouders 11 extra agendapunten toegevoegd, waarvan een aantal betrekking hebben op mensenrechtenkwesties. Bij één van deze agendapunten stond het principe van gelijkheid centraal en werd van Amazon.com Inc gevraagd dat ze jaarlijks publiekelijk zal rapporteren over de loonkloof tussen vrouw en man en verschillende bevolkingsgroepen. Dit rapport moet ingaan op het door Amazon.com gevoerde beleid en de effecten ervan op reputatie, concurrentie, operationele risico's en risico's met betrekking tot werving en behoud van divers talent in de eigen organisatie. De indieners van het agendapunt onderbouwden deze wens gedegen, onder meer door uiteen te zetten dat in het huidige tempo vrouwen pas in 2059 gelijke beloning zullen ontvangen als mannen, vrouwen met een Afrikaanse achtergrond pas in 2130 en Latijns Amerikaanse vrouwen pas in 2224. Het dichten van de loonkloof volgens onderzoek van Citigroup zal leiden tot hogere welvaart en dat diversiteit bijdraagt aan betere financiële rendementen van ondernemingen. Het fonds heeft dit verzoek via het stembeleid ondersteund omdat het zowel vanuit beleggingsperspectief als maatschappelijk perspectief relevant is deze rapportage van de onderneming te ontvangen.

Twee andere voorstellen waren ook gerelateerd aan het onderwerp van gelijke kansen, te weten de oproep om een (extern uitgevoerde) gelijkheidsaudit te laten uitvoeren waarin de impact van Amazon op burgerrechten, gelijkheid, diversiteit en inclusie wordt geanalyseerd, en de gevolgen van deze problemen voor de activiteiten van Amazon. Ten slotte een oproep aan de onderneming om op soortgelijke dimensies een onderzoek te laten uitvoeren en publiceren naar het tempo van interne promotie, voor medewerkersgroepen naar sekse of ras. Deze beide resoluties heeft het fonds ondersteund omdat het belangrijke maatschappelijke en bestuurlijke kwesties aansnijdt die een effect kunnen hebben op het succes van de onderneming en de medewerkers.

Praktijkvoorbeeld: stembeleid & klimaatverandering

Klimaatverandering is een belangrijk en relevant thema voor het fonds en het ziet een belangrijke rol weggelegd voor ondernemingen om positief bij te dragen aan de energietransitie. Eén van de instrumenten die wij inzetten is het stembeleid (via aangestelde beheerders). In 2021 hebben wij op meerdere aandeelhoudersvergaderingen agendapunten ondersteund die een duidelijke klimaatvisie, klimaatbeleid, of klimaatdoelstellingen van de onderneming vroegen die tijdsgebonden en verifieerbaar zijn.

Bij het Noorse olie- en gasbedrijf Equinor ASA zijn meerdere agendapunten door aandeelhouders ter stemming ingediend die directe actie van de onderneming vragen gerelateerd aan klimaatverandering. Eén van de agendapunten riep aandeelhouders op het Bestuur van de onderneming te steunen de investeringen in hernieuwbare energievormen fors uit te breiden, en geen nieuwe olie- en gas exploratieprojecten op te starten. Hierdoor beperkt de onderneming de risico's op toekomstige juridische claims in relatie tot klimaatverandering en verbetert het het duurzaamheidsprofiel van de onderneming fors. De indiener vraagt hiermee concreet van de onderneming om nog scherper in te zetten op de energietransitie, en op die manier bij te dragen aan het behalen van de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs om in 2050 een netto nul emissiebalans te hebben. Het fonds heeft voor dit agendapunt gestemd, waarmee het het bestuur van de onderne-

ming wil ondersteunen in het uitvoeren van een ambitieuze klimaatstrategie. Er zijn meerdere ondernemingen geweest waarbij dergelijke agendapunten ter stemming werden ingebracht.

Op de aandeelhoudersvergadering van het Franse energiebedrijf TotalEnergies stemde het fonds tegen de klimaattransitiestrategie van de onderneming. Hoewel enkele sterke punten in de klimaatstrategie zichtbaar waren, was er ook sprake van hiaten die in een aandeelhoudersverklaring werden gecommuniceerd door beleggers achter het Climate Action100+ benchmark-engagement. Hoewel de strategie door een meerderheid van aandeelhouders werd gesteund, blijft de energietransitie hoog op de agenda van aandeelhouders van TotalEnergies staan. Het bedrijf moet stappen zetten om te blijven voldoen aan de steeds hogere eisen van aandeelhouders ten aanzien van de wijze waarop risico's vanuit de energietransitie en als gevolg van klimaatverandering worden gemitigeerd.

Ook in andersoortige sectoren, zoals bijvoorbeeld de financiële sector werden relevante klimaat gerelateerde agendapunten ter stemming ingebracht door aandeelhouders, zoals bij de Britse financiële dienstverlener HSBC. De resolutie verplicht de onderneming om de financiering van kolengestookte energie en thermische kolenwinning volledig af te bouwen richting 2030 in OESO-lidstaten en richting 2040 in niet-OESO-lidstaten. De resolutie werd met overgrote meerderheid van stemmen aangenomen.

6 Engagemntbeleid

Uitgangspunten en thema's

Het fonds voert geen eigen engagementbeleid (dialogo met ondernemingen), maar hanteert in het selectie-beleid voor beleggingsfondsen een strikte criteria voor de beheerders. Zo verlangt het fonds dat engagement wordt toegepast en hierover wordt gerapporteerd. Engagement is gedefinieerd als de dialoog met ondernemingen over milieu, sociale en/of (corporate) governance kwesties. Engagement kan via verschillende wegen worden uitgevoerd (telefonische gesprekken, formele brieven, meetings en bezoeken aan het bedrijf). Het engagementbeleid is van toepassing op zowel de aandelen- als ook de bedrijfsobligatieportefeuilles.

Het doel van het engagementprogramma is om een duurzame gedragsverandering teweeg te brengen bij de ondernemingen waarmee de dialoog wordt aangegaan. Hierbij is er een beperkte tijd waarin de onderneming deze verandering kan doorvoeren. PFSR toetst het beleid én gedrag van bedrijven en landen op zeven duurzaamheidsrisico's. Deze duurzaamheidsrisico's hebben grotendeels, maar niet exclusief betrekking op de volgende thema's:

- gebruik van fossiele brandstoffen,
- gebruik van land,
- gebruik van water,
- gebruik van chemicaliën,
- het managen van menselijk kapitaal,
- het managen van sociaal kapitaal,
- gedrag en integriteit van organisaties.

Wanneer wij een onderneming als 'risicovol' beschouwen dan vinden wij dat deze in staat is de transitie naar een duurzame economie te maken, maar nog onvoldoende is gevorderd in de praktische uitvoering hiervan. Deze bedrijven worden vooralsnog niet geweerd uit de portefeuille maar worden extra in de gaten gehouden waarvoor wij het engagementbeleid inzetten. De uitvoering van het engagementprogramma wordt gedaan door Actiam, die voor onderdelen van het programma externe gespecialiseerde dienstverlener Sustainalytics heeft aangesteld.

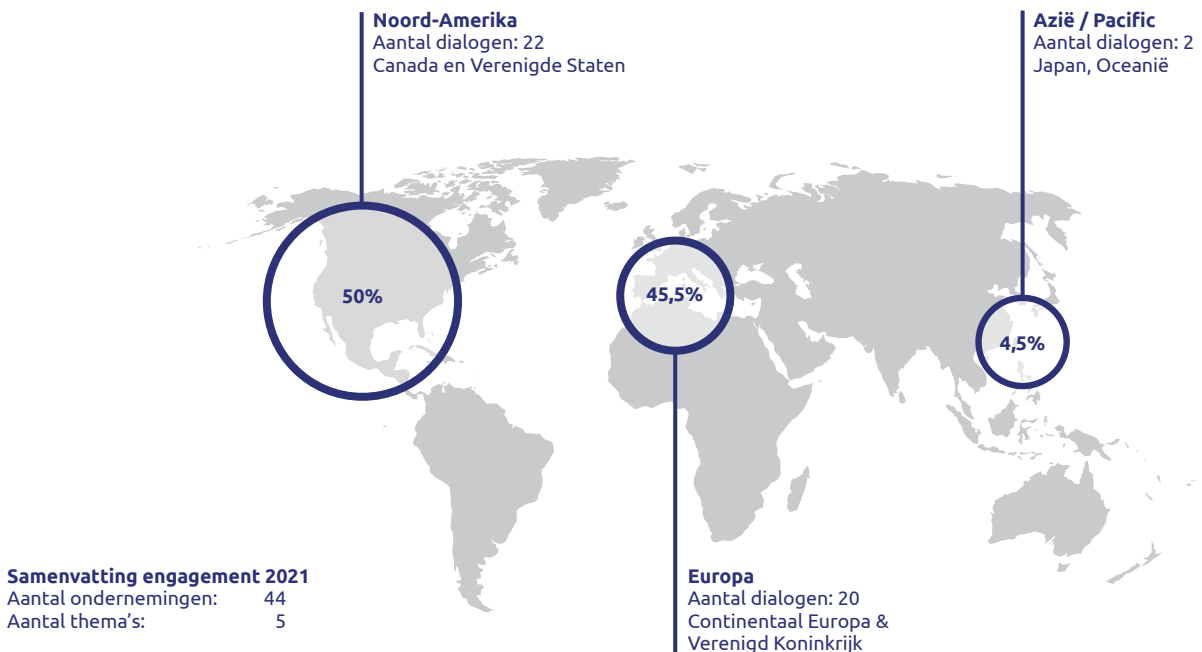
Thematische engagementactiviteiten 2021

Het doel van het thematisch engagement is om ondernemingen bekend te maken met de visie van de fondsen als (potentiële) aandeelhouder op specifieke onderwerpen en ondernemingen zo te stimuleren om waar in de visie van de fondsen noodzakelijk hun beleid en gedrag aan te passen. Het thematische engagement bestond in 2021 uit een vijftal dialoogprogramma's, met de volgende onderwerpen:

- Klimaatactie
- Ontbossing
- Waterbeheer
- Moderne Slavernij
- Handel in controversiële wapens

In totaal werd in 2021 op deze manier met 44 ondernemingen uit het beleggingsuniversum van het pensioen-fonds gesproken. Niet in al deze ondernemingen was het pensioenfonds per ultimo 2021 daadwerkelijk belegd.

Het totale programma kende in 2021 de volgende regionale verdeling:

Klimaatactie

DE beheerder voert al een aantal jaar engagements gerelateerd aan klimaatdoelstellingen. Dit beperkt zich niet alleen tot de energiesector, maar betreft ook sectoren met hoge emissies zoals het transport, cement en luchtvaart. De beheerder heeft zich daartoe aangesloten bij het Climate Action 100+ initiatief, een engagementinitiatief met als doelstelling om ondernemingen te stimuleren om de transitie naar schone energie mogelijk te maken en daarmee de doelstellingen van het akkoord van Parijs te helpen bereiken.

Binnen dit initiatief leidt de beheerder de engagementdialoog met Bunge, een Amerikaanse multinational actief in de voedingsmiddelenindustrie. In de afgelopen jaren zijn er verschillende gesprekken gevoerd met de onderneming, het meest recent in november 2021. Dit was kort na de publicatie van de nieuwe klimaatstrategie door de onderneming met ambitieuze toezeggingen voor het reduceren van de uitstoot. Als één van de grootste sojaimporteurs in de wereld, zijn de reductiedoelstellingen onlosmakelijk verbonden met het voorkomen van ontbossing. Het is daarom van belang om beter te begrijpen hoe Bunge toeziet houdt op de waardeketen om de garantie te kunnen doen dat er geen ontbossing plaatsvindt. Daarnaast, wil de beheerder beter begrijpen hoe Bunge lobbyactiviteiten op lokaal, regionaal en nationaal niveau inzet om verdere ontbossing te voorkomen. Dit is een bredere trend binnen het CA100+ initiatief waarin de lobbyactiviteiten van ondernemingen onder een vergrootglas zijn komen te liggen om klimaatverandering tegen te gaan en in hoeverre ondernemingen ook positief bijdragen aan de 'Just Transition', wat naast milieudoelstellingen in belangrijke mate rekening houdt met de sociale elementen van de benodigde transitie.

Ontbossing

In 2021 lanceerde de beheerder de tweede fase van het initiatief genaamd 'Satellite-based engagement towards zero deforestation', dat in 2020 van start ging. Het initiatief is gericht op het wegnemen van belemmeringen zodat de entiteiten waarin wordt belegd ontbossingsvrij kunnen opereren. Samen met andere

investeerders (€ 1,8 biljoen aan beheerd vermogen) zijn de krachten gebundeld om zodoende twee doelen te behalen: (1) de traceerbaarheid en openbaarmaking van ontbossing in de toeleveringsketen verbeteren; en (2) ontbossing in de toeleveringsketen verminderen.

Watermanagement

Met engagement worden ondernemingen gestimuleerd hun watermanagement te verbeteren.

De focus ligt vooral op het creëren van transparantie en het formuleren van doelen. Als ondernemingen de risico's in kaart hebben, krijgen investeerders inzicht in de gehanteerde managementmethoden, implementatie van het beleid en de mate waarin ondernemingen rekening houden met de lokale omstandigheden van een bassin. Betrokkenheid bij controverses, zoals conflicten met de lokale bevolking omtrent watergebruik of het (illegaal) lozen van schadelijk afvalwater, geven inzicht in de vertaling van het waterbeleid naar de praktijk. Daarnaast zoeken wij naar oplossingen voor waterproblemen in een bepaald bassin. Het Sustainalytics Localized Water Engagement is hier een voorbeeld van, waarbij we met andere beleggers het gesprek aangaan met verschillende ondernemingen in een bassin, eventueel aangevuld met NGO's en lokale autoriteiten, om gezamenlijk te komen tot een duurzaam watermanagementplan. De aandacht voor een dergelijke context-gerichte aanpak neemt toe, waardoor het voor beleggers steeds makkelijker wordt om zich aan te sluiten bij een collectief verband.

Het afgelopen jaar is een engagement gestart met een aantal ondernemingen in de portefeuille die water oplossingen leveren. Hierin wordt samengewerkt met Ceres, een non-profit organisatie die zich inzet voor duurzaamheid en ondernemingen en beleggers hierin probeert te verbinden. Het doel van dit engagement is om ondernemingen te stimuleren hun positieve impact te kwantificeren en hierover op een consistente manier te rapporteren. Daarnaast worden zij gestimuleerd om het maken van positieve impact in hun beleid te verankeren en waar mogelijk hun impact te vergroten, en om lifecycle thinking toe te passen waarbij zowel gekeken wordt naar de positieve impact van hun producten en diensten als ook naar hoe deze producten en diensten tot stand komen.

Moderne slavernij

Via Sustainalytics loopt een engagement over het onderwerp moderne slavernij. Het engagement is gevoerd met ongeveer twintig ondernemingen uit de kleding- en bouwsector. Het doel van het engagement is om ondernemingen te stimuleren strategieën te ontwikkelen die de structurele en verborgen aard van moderne slavernij aanpakken. Ondernemingen moeten ervoor zorgen dat hun activiteiten en relaties in de toeleveringsketen niet bijdragen aan de uitbuiting van werknemers, dat relevante belanghebbenden worden betrokken, dat werknemers een stem krijgen en dat slachtoffers worden gecompenseerd. Ondernemingen zullen tijdens het engagement worden geëvalueerd op zes key performance indicators (KPI's) op deze onderwerpen. Het betreft de volgende indicatoren:

1. Bestuur & Transparantie
2. Verantwoorde Inkoop
3. Leefbaar & Wettelijk Loon
4. Stakeholder Dialoog & Samenwerking
5. Inclusief Werkgeverschap
6. Auditing & Klachtenmechanismes

De dialogen richten zich op de twee hoog risico sectoren textiel en bouw.

Handel in controversiële wapens

In 2021 is een engagement gestart met General Electric (GE) vanwege de betrokkenheid bij mensenrechtenschendingen en omstreden wapenhandel. Onderzoek naar wapenhandel met Saudi Arabië, gepubliceerd door PAX, gaf aanleiding om met GE te bespreken hoe zij zijn betrokken bij deze wapenhandel en hoe risico's die hiermee samenhangen kunnen worden aangepakt. De doelstellingen zijn afgestemd op de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen, waarin de processen voor verantwoord zakelijk gedrag zijn uiteengezet.

7 Impactbeleggen & maatschappelijke impact

Groene obligaties zijn overheids- en bedrijfsobligaties waarvan de opbrengst door de uitgevende instelling wordt benut voor het financieren van projecten die een positieve bijdrage leveren aan klimaatveranderingsproblematiek. Sociale obligaties zijn hoogwaardige overheids- en bedrijfsobligaties waarvan de opbrengst door de uitgevende instelling wordt benut voor het financieren van sociale projecten. Het fonds heeft conform het beleid een forse allocatie naar dit type obligaties aangebracht in de beleggingsportefeuille, omdat wij hierdoor niet enkel een goed financieel rendement realiseren, maar ook bijdragen aan een maatschappelijk rendement. De allocaties zijn gemaakt in de volgende discretionaire vastrentende waarden portefeuilles: bedrijfsobligaties, staatsobligaties, covered bonds en Asset Backed Securities. In onderstaand overzicht is het percentage blootstelling naar groene en sociale obligaties per beleggingscategorie weergegeven.

Beleggings-categorie	Gewicht Groene leningen portefeuille	Gewicht Groene leningen benchmark	Gewicht Sociale leningen portefeuille	Gewicht Sociale leningen benchmark	Totaalgewicht impactleningen portefeuille
Bedrijfsobligaties	9,34%	5,87%	1,82%	0,38%	11,16%
Staatsobligaties	10,96%	4,38%	—	—	10,96%
Covered Bonds	15,11%	3,13%	5,09%	1,23%	20,20%
Asset Backed Securities	24,7%	13,20%	—	—	24,7%

Cijfers per 31/12/2021 volgens NN IP Green Bond labelling methodologie en Social Bond labelling methodologie.

Op deze manier dragen wij bij gelijkblijvende risico's en rendementen bij aan de financiering van projecten met directe en aantoonbare klimaat- en sociale doelstellingen. Deze doelstellingen kunnen liggen op het vlak van beperking van klimaatverandering, zoals energie-efficiënte oplossingen, op het vlak van aanpassing aan klimaatverandering, zoals het verstevigen van dammen en dijken, maar ook op het terrein van duurzame energiebronnen. Onderstaand is weergegeven bij welke Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties deze beleggingen zoveel mogelijk aansluiting zoeken.

Duurzame energiebronnen die wij financieren zijn wind- & zonne-energie en waterkracht. Maar ook de infrastructuur rond deze hernieuwbare energiebronnen. Binnen de energie efficiency dragen de gefinancierde projecten bij aan verduurzaamd vastgoed en aan duurzamere transport. De projecten hebben bijgedragen aan het terugdringen van broeikasgassen, wat belangrijk is voor het behalen van de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs. Dankzij de projecten die wij via green bonds in de bedrijfsobligatieportefeuille financierden is 1.231 ton CO₂ minder uitgestoten dan zonder deze projecten het geval zou zijn geweest. Dat staat gelijk aan een bespaarde uitstoot van 255 autoritten rond de wereld.

Eén van de green bonds in portefeuille, is een door de Volksbank uitgegeven lening met een nominale waarde van 500 miljoen euro (ISIN: XS2202902636). Met de opbrengst zullen duurzame gebouwen worden ge(her)financierd. De uitgevende instantie geeft aan dat de gelden zullen worden gebruikt (de zogenaamde use of proceeds) voor vergroening van de bebouwde wereld, energie efficiëntie projecten en hernieuwbare energie. Deze activiteiten vallen onder het green bonds raamwerk van de beheerder. Op de groene obligatie is een audit uitgevoerd door een gespecialiseerd onderzoeksbureau ISS ESG, waarmee een onafhankelijke opinie t.a.v. duurzaamheid is gevormd. Het nieuwe in 2021 door De Volksbank ontwikkelde 'green bonds raamwerk' en de onder dit raamwerk vallende groene obligatie met focus op groene gebouwen, zal dan ook 100% in lijn zijn met de Europese Environmental Taxonomy.

De impact die deze financiering met zich meebrengt is te vertalen naar toekomstige emissies die niet zullen worden uitgestoten. Per 1 miljoen euro geïnvesteerd in deze lening wordt 12,1 ton CO₂-uitstoot bespaard. Deze lening draagt bij aan de realisatie van twee duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties, te weten SDF 11 en 13.

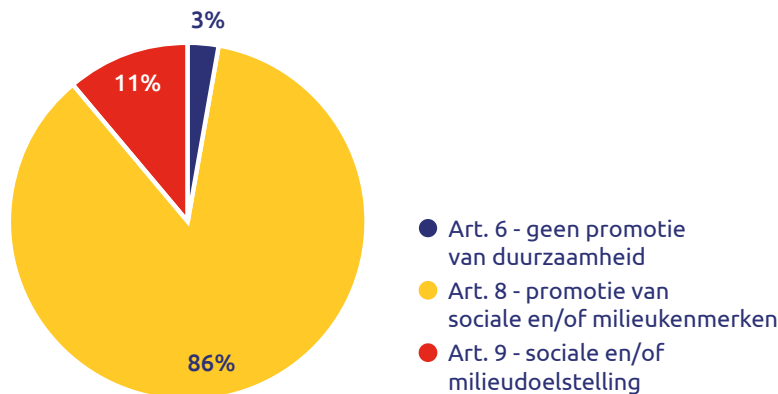
8 Duurzaamheidskenmerken in de beleggingsportefeuille

De ondernemingen in onze beleggingsportefeuille kunnen worden beoordeeld op verschillende duurzaamheidskenmerken, zoals de SFDR-classificatie, de duurzaamheidsscore (ESG-score), de CO₂-uitstoot, de productie van afvalstromen of watergebruik. Niet alleen kunnen dergelijke kenmerken vanuit maatschappelijk perspectief relevant zijn, maar ook vanuit beleggingsoogpunt hechten we in toenemende mate belang aan dergelijke duurzaamheidskenmerken. Daarom vinden wij het belangrijk om te inventariseren en te publiceren hoe onze beleggingsportefeuille is blootgesteld aan deze duurzaamheidskenmerken. Voor het vaststellen van de duurzaamheidskenmerken van onze beleggingsportefeuille maken we gebruik van onze fiduciair vermogensbeheerder (NN Investment Partners) en gegevens van gespecialiseerde onderzoeksbureaus ISS en Sustainalytics.

SFDR-classificatie beleggingsportefeuille

De Europese Sustainable Finance Disclosure Regulation, zorgt voor verhoogde transparantie voor consumenten van beleggingsproducten. Hierbij dient de aanbieder van beleggingsproducten sinds maart 2021 de aangeboden producten zelf te classificeren op basis van duurzaamheid. Indien een product *sociale en/of milieukenmerken promoot* dient het te worden geclassificeerd als 'artikel 8'. Indien het product daarnaast concrete *sociale en/of milieudoelen nastreeft* wordt het geclassificeerd als 'artikel 9'. Alle andere producten zijn per definitie 'artikel 6'. De verhouding van deze producten in de beleggingsportefeuille biedt het enige inzicht in het duurzaamheidsgehalte van de totale beleggingsportefeuille. Onderstaand is een visuele weergave gemaakt van de samenstelling op basis van SFDR-classificaties.

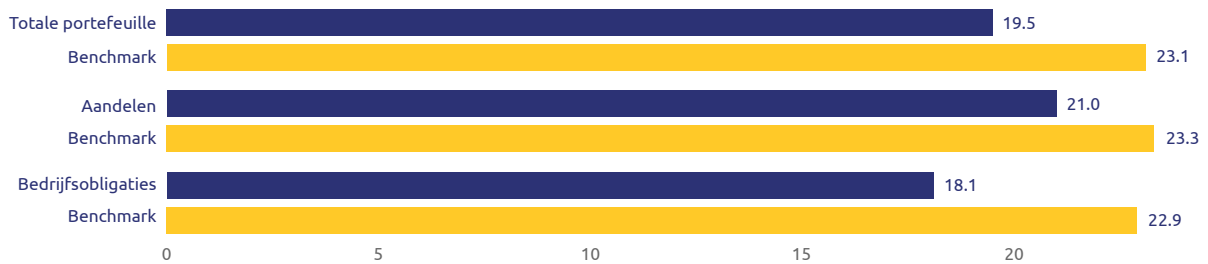
Beleggingsportefeuille naar SFDR-classificatie

ESG-kenmerken beleggingsportefeuille

Wij beleggen in aandelen en bedrijfsobligaties van ondernemingen. Deze ondernemingen gaan op verschillende manieren om met duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Gespecialiseerde onderzoeksbureaus hebben methodes ontwikkeld om te beoordelen in welke mate de verschillende ondernemingen waarin wij beleggen duurzaamheidsrisico's lopen. Een onderneming die hogere risico's loopt is niet altijd per definitie in financiële termen een onaantrekkelijk of risicovol bedrijf. Beleggers zoals het pensioenfonds willen gecompenseerd worden voor de genomen risico's en inzicht krijgen in de door de onderneming genomen maatregelen om deze risico's te beheersen.

Een schaal van 0-100 geeft inzicht in de duurzaamheidskarakteristieken van de beleggingsportefeuilles. Hoe lager de score, hoe lager het risico. De karakteristieken van de beleggingsportefeuille (oranje) zijn afgezet tegen die van het beleggingsuniversum, ook wel benchmark (blauw). Op totaalniveau (19,5) is het duurzaamheidsrisico 3,6 lager dan dat van het beleggingsuniversum (23,1). Dat is een verschil van ruim 15%. Bij de aandelenbeleggingen is het verschil 2,3 (9,9% lagere risicoscore) en bij de bedrijfsobligatiebeleggingen zijn de duurzaamheidsrisico's significant lager dan het universum met 4,8 (21% lagere risicoscore).

ESG Risicoscore van de beleggingsportefeuille afgezet tegen de benchmark. Bron: NN IP & Sustainalytics

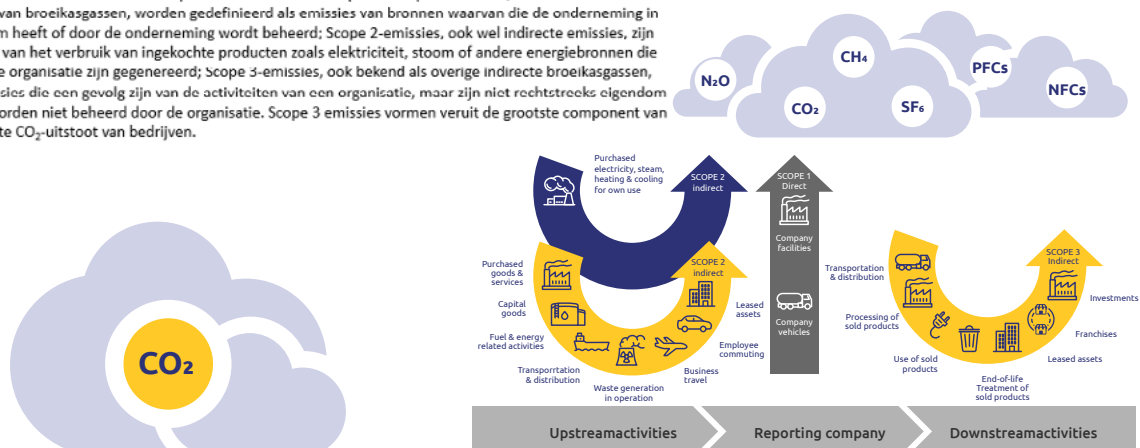
Dit is het resultaat van onze bewuste sturing op duurzaamheid in de beleggingsportefeuille en sluit aan bij de doelstellingen van het door ons gevoerde MVB-beleid.

CO₂-kenmerken beleggingsportefeuille

De ondernemingen waarin wij beleggen stoten in meer of mindere mate broeikasgassen uit. Voor een groot deel wordt de hoogte van de CO₂-uitstoot van bedrijven bepaald door de sector waarin zij actief zijn. Wij hebben ook deze kenmerken van onze beleggingsportefeuille gemeten, met behulp van gegevens van gespecialiseerde onderzoeksbureaus. De manier waarop de uitstoot van een bedrijf wordt vastgesteld kan op meerdere manieren worden bepaald. In het volgend overzicht wordt uitgelegd wat de drie niveaus zijn die iets kunnen zeggen over de CO₂-uitstoot van ondernemingen.

Wat is de CO₂-voetafdruk?

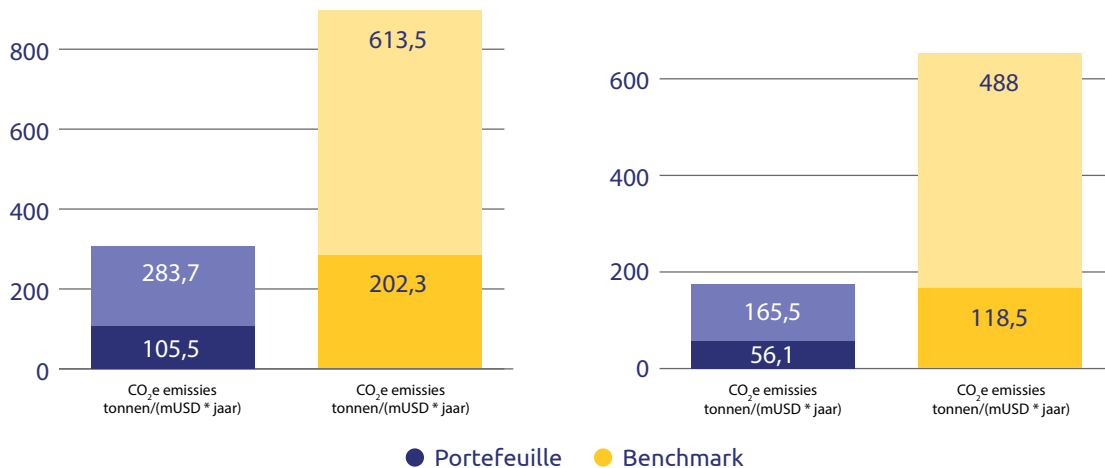
De CO₂-voetafdruk van een bedrijf is gedefinieerd als de hoeveelheid koolstofdioxide die de organisatie direct of indirect in de atmosfeer uitstoot, gemeten in ton. Dit kan vervolgens worden vertaald naar een intensiteitscijfer door de uitstoot te relateren aan de omzet van het bedrijf, uitgedrukt in ton per EUR 1 miljoen omzet. De voetafdruk kan op drie niveaus worden bepaald: Scope 1-emissies, ook wel de directe uitstoot van broeikasgassen, worden gedefinieerd als emissies van bronnen waarvan die de onderneming in eigendom heeft of door de onderneming wordt beheerd; Scope 2-emissies, ook wel indirecte emissies, zijn emissies van het verbruik van ingekochte producten zoals elektriciteit, stoom of andere energiebronnen die buiten de organisatie zijn gegenereerd; Scope 3-emissies, ook bekend als overige indirecte broeikasgassen, zijn emissies die een gevolg zijn van de activiteiten van een organisatie, maar zijn niet rechtstreeks eigendom van of worden niet beheerd door de organisatie. Scope 3 emissies vormen veruit de grootste component van de meeste CO₂-uitstoot van bedrijven.

Wij hebben de CO₂-emissies van onze beleggingsportefeuille gemeten op basis scope 1, 2 & 3 uitstoot. Wij vinden het van belang om vast te stellen hoeveel emissies wij financieren, dat is de CO₂-voetafdruk. Daarnaast vinden wij het ook belangrijk om vast te stellen hoe efficiënt de ondernemingen in onze beleggingsportefeuille omgaan met de uitstoot. Daarom meten en rapporteren wij twee grootheden, de voetafdruk en de intensiteit. De CO₂-voetafdruk geeft inzicht in de mate van blootstelling naar CO₂-intensieve ondernemingen in de beleggingsportefeuille. Daarmee is het een indicator voor mogelijke transitierisico's als gevolg van klimaatverandering. De CO₂-intensiteit van onze beleggingen geeft een indicatie van efficiënt gebruik van CO₂-emissies per geleverde productie-eenheid. Met andere woorden: hoe efficiënt gaan de ondernemingen om met emissies.

Omdat de footprint van de beleggingsportefeuille kan variëren met financiële marktbevingen, kan het pensioenfonds hier minder goed op sturen. De CO₂-intensiteit kan door de tijd heen goed vergeleken worden en is daarmee doorgaans een relevantere vergelijkingsgrootte.

Uit onderstaande grafieken blijkt dat de blootstelling naar CO₂-intensieve ondernemingen (intensiteit, linkergrafiek) bijna 48% lager is dan de benchmark (scope 1+2) en bijna 54% wanneer ook scope 3 uitstoot wordt beschouwd. De ondernemingen in de beleggingsportefeuille gaan circa 53% efficiënter om met CO₂-uitstoot (voetafdruk) dan die in de brede benchmark (scope 1+2) en ca. 66% efficiënter wanneer ook scope 3 uitstoot wordt beschouwd. Hiermee hebben wij onze doelstelling voor 2021 ruimschoots behaald. Deze doelstelling was om voor de aandelenportefeuille een 25% CO₂-reductie te realiseren. Dit is zelfs al gerealiseerd voor de totale blootstelling naar ondernemingen (aandelen en bedrijfsobligaties). Het fonds stuurt actief op kort- tot middellange en lange termijn decarbonisatie doelen in de aandelenportefeuille. De aandelenfondsen voor ontwikkelde markten passen een zelfdecarbonisatiestrategie toe, waarbij de gemiddelde decarbonisatie jaarlijks 7% terugloopt, zodanig dat ze in 2050 netto-nul emissies zullen hebben, inclusief tussentijdse doelen voor 2030.

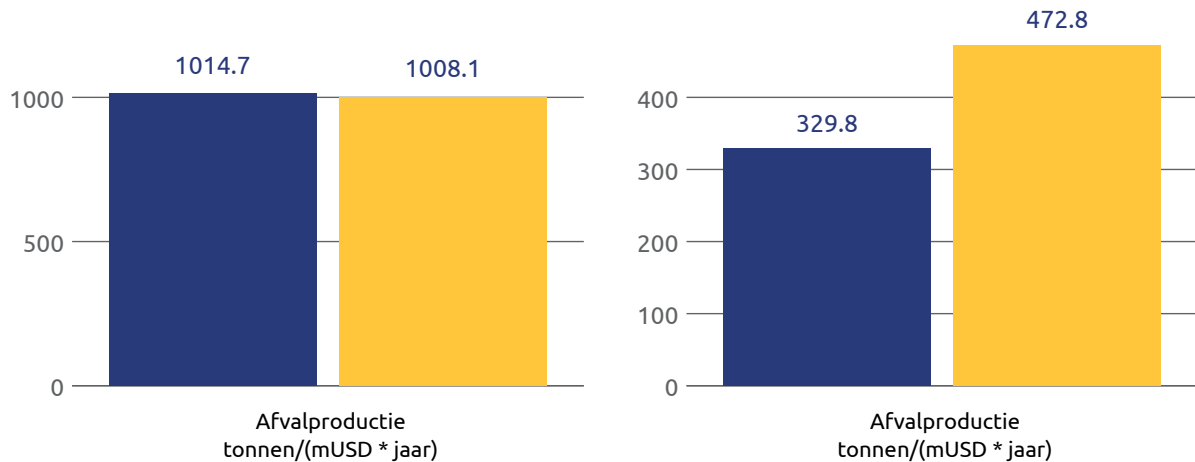

CO₂-intensiteit (links) en -voetafdruk (rechts) van portefeuille & benchmark. Scope 1+2 in donkere kleuren, scope 3 in lichte kleuren

Bron: NN IP & ISS Climate

Water- en afval-kenmerken beleggingsportefeuille

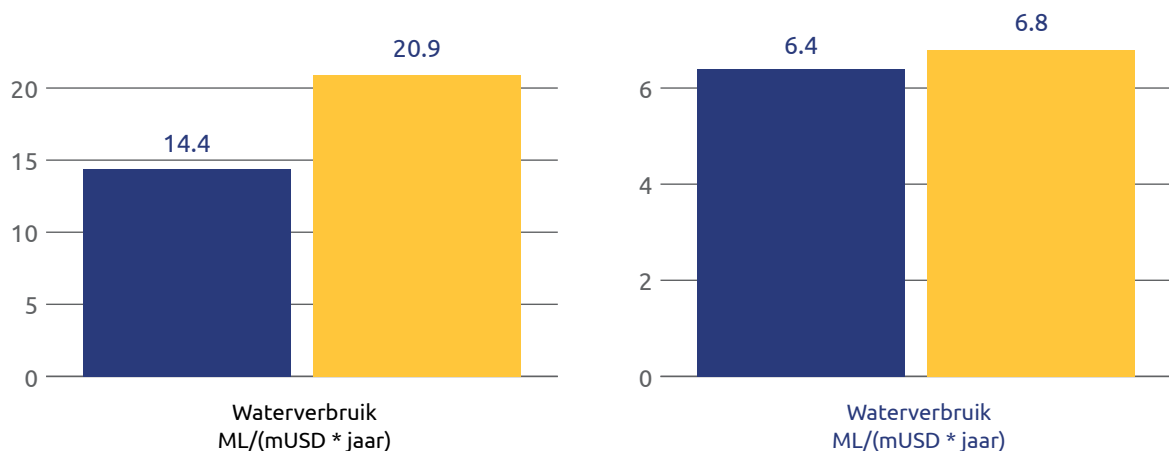
De ondernemingen waarin wij beleggen kunnen tijdens het productieproces afvalstromen genereren. Analyse van onze beleggingsportefeuille levert de volgende kenmerken op rond afvalproductie. De ondernemingen in onze beleggingsportefeuille gaan nagenoeg even efficiënt om met afval (1014 ton) als die in de benchmark (1008 ton), per \$1 miljoen omzet. Per miljoen geïnvesteerd in de beleggingsportefeuille genereert onze portefeuille 329 ton afval, tegen 472 wanneer in de benchmark zou zijn geïnvesteerd.

Afval-intensiteit (links) en -voetafdruk (rechts) van portefeuille & benchmark.

Bron: NN IP & ISS Climate

De ondernemingen waarin wij beleggen kunnen tijdens het productieproces water verbruiken. Analyse van onze beleggingsportefeuille levert de volgende kenmerken op. De bedrijven in onze portefeuille gaan efficiënter om met water dan de brede markt (6,4 vs. 6,8 mln liter per mln euro omzet).

Water-intensiteit (links) en -voetafdruk (rechts) van portefeuille & benchmark.

Bron: NN IP & ISS Climate

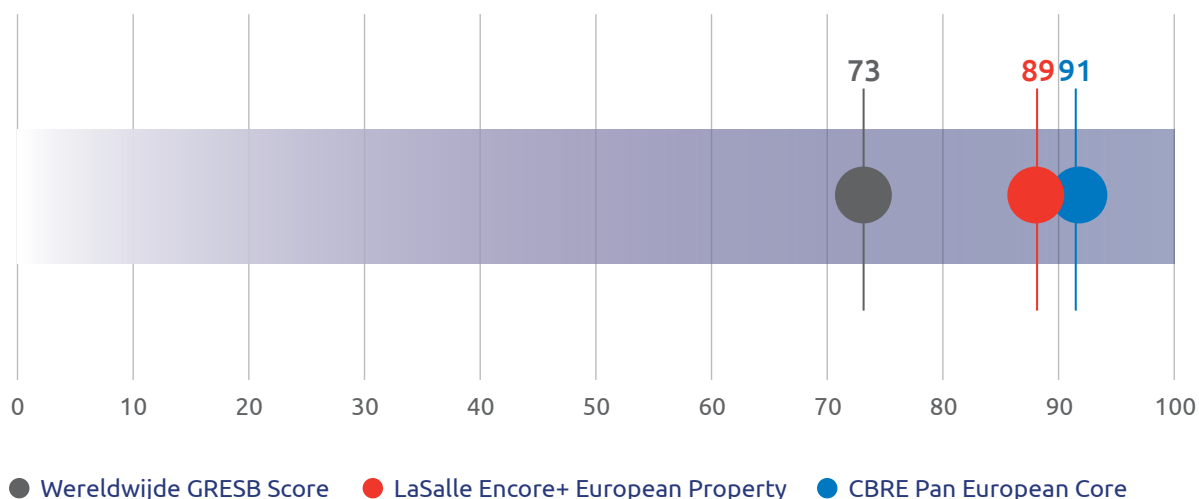
De beleggingskeuzes van het pensioenfonds in vergelijking tot het passief volgen van de benchmarks, kunnen worden vertaald naar reële eenheden. In de beleggingsportefeuille heeft dit geleid tot mindere blootstelling naar CO₂, afval en waterverbruik met onderstaande omvang.

Vastgoedbeleggingen en duurzaamheid

Een breed geaccepteerde wereldwijde standaard om het duurzaamheidsgehalte van vastgoedportefeuilles te meten wordt geleverd door de Global Real Estate Sustainability Benchmark (GRESB)¹. Deze benchmark komt tot stand via jaarlijks onderzoek, waarin het duurzaamheidsbeleid en -prestaties van vastgoedmanagers wereldwijd wordt vergeleken. Op basis hiervan wordt de Benchmark bepaald. In het onderzoek is aandacht voor onder meer het energiegebruik van de onderliggende objecten, verduurzamingsplannen, het duurzaamheidsbeleid van de beheerder en de mate waarin huurders worden aangespoord energiebewust te handelen. Op deze manier worden meer dan 650 vastgoedfondsen met elkaar vergeleken. De gemiddelde score van al het onderzochte vastgoed is 73 op een schaal van 100 (hoe hoger hoe duurzamer).

GRESB Scores Vastgoedportefeuille

De twee vastgoedfondsen waarin het fonds belegt scoren bovengemiddeld (89 en 91) op duurzaamheidskenmerken, waarmee de totaalscore van onze gewogen vastgoedportefeuille zich op 90,2 bevindt. Bij onze gesprekken met vastgoedbeheerders is het verder verduurzamen van de portefeuille een belangrijk onderwerp.

9 Transparantie Beleggingsportefeuille

Het fonds belegt direct in financiële instrumenten voor de zogenaamde matchingportefeuille. Zie hieronder.

Beleggingscategorie	Vermogensbeheerder	Fondsnaam
Bedrijfsobligaties	NN IP	Discretionair Mandaat
Staatsobligaties	NN IP	Discretionair Mandaat
Collateralized Bonds	NN IP	Discretionair Mandaat
ABS	NN IP	Discretionair Mandaat
Hypotheke	a.s.r.	Hypothekefondsen zonder NHG

Wij willen transparantie bieden ten aanzien van de beleggingen, daarom publiceren we op onze [website](#) een overzicht van de ondernemingen waarin per ultimo 2021 is belegd.

Daarnaast heeft het fonds een indirecte blootstelling naar ondernemingen en landen via beleggingsfondsen in de rendementsportefeuille.

Rendementsportefeuille

Beleggingscategorie	Vermogensbeheerder	Fondsnaam
Vastrentend Alternatives	Barings	Global Loan Fund
Vastrentend Alternatives	Robeco	High Yield Bond Fund
Vastrentend Alternatives	BlackRock	ESG EM Market Bonds Fund
Aandelen	Actiam	Responsible Index Fund Equity N-America
Aandelen	Actiam	Responsible Index Fund Equity Europe-A
Aandelen	Actiam	Responsible Index Fund Equity Pacific
Aandelen	Goldman Sachs	Emerging Markets Equity ESG Fund
Aandelen	JP Morgan	Emerging Markets Sustainable Fund
Vastgoed	CBRE	Pan European Core Fund
Vastgoed	LaSalle	Encore Plus European Property Fund
Alternatives	Actiam	Micro Finance Fund
Alternatives	Actiam	Micro Finance Fund 2

Bijlage 1

Principes van het UN Global Compact

UN Global Compact Principe

- 1 Bedrijven dienen (binnen de grenzen van hun invloedssfeer) de internationaal uitgevaardigde mensenrechten te eerbiedigen
- 2 Bedrijven dienen zich er steeds van te vergewissen dat zij niet medeplichtig worden aan schending van de mensenrechten
- 3 Bedrijven dienen de vrijheid van vakvereniging en de effectieve erkenning van het recht op collectieve onderhandelingen te handhaven
- 4 Bedrijven dienen iedere vorm van verplichte en gedwongen arbeid uit te bannen
- 5 Bedrijven dienen kinderarbeid affectief af te schaffen
- 6 Bedrijven dienen discriminatie in arbeid en beroep te bestrijden
- 7 Bedrijven dienen voorzorg te betrachten bij hun benadering van milieu-uitdagingen
- 8 Bedrijven dienen initiatieven te ondernemen om een groter milieubesef te bevorderen
- 9 Bedrijven dienen de ontwikkeling en de verspreiding van milieuvriendelijke technologieën te stimuleren
- 10 Bedrijven moeten elke vorm van corruptie tegengaan, inclusief afpersing en omkoping

Bijlage 2

Uitsluitingslijst per criterium (>50 namen)

Schending Global Compact Richtlijnen

63 Moons Technologies Ltd	Guyana Goldfields Inc
Abdul Qader Khan Research Laboratories (AQKRL)	Hangzhou Hikvision Digital Technology Co., Ltd.
Adani Enterprises Limited	Inner Mongolia Baotou Steel Union Co. Ltd.
Adani Ports & Special Economic Zone Ltd	Israel Aerospace Industries Ltd.
Aerospace Long-March International Trade Co., Ltd.	Kangmei Pharmaceutical Co Ltd
Aeroteh SA	L&T Finance Holdings Ltd
Air Weapons Complex	L&T Technology Services Ltd.
Anhui GreatWall Military Industry Co., Ltd.	Lake Shore Gold Corp.
Avibras Industria Aeroespacial S/A.	Larsen & Toubro Infotech Limited
Bharat Dynamics Limited	Larsen & Toubro Limited
Cal Phoenix Re Ltd. Series 2018-1	LIG Corp.
China Aerospace Science & Technology Corp.	LIG Nex1 Co Ltd
China Metallurgical Group Corp.	Lingui Developments Bhd.
China Minmetals Corp. Ltd.	Lockheed Martin Corp
China Minmetals Group Co. Ltd.	Luckin Coffee, Inc.
China National Petroleum Corp.	Makina Ve Kimya Endustrisi Kurumu
China North Industries Corp.	Mattel, Inc.
China Northern Rare Earth (Group) High-Tech Co Ltd	MCC Holding (Hong Kong) Corp. Ltd.
China Petrochemical Corp.	Metallurgical Corporation of China Ltd.
China Petroleum & Chemical Corp.	Mexico Generadora de Energia S de RL
China Spacesat Co Ltd	Midwest Connector Capital Co. LLC
Cia Nacionala ROMARM SA	Mil-spec Industries Corp
CNPC (HK) Overseas Capital Ltd.	Mindtree Ltd.
CNPC Capital Co., Ltd.	Minera México SA de CV
CNPC General Capital Ltd.	Minmetals Bounteous Finance (BVI) Ltd.
CNPC Global Capital Ltd.	MMC Finance DAC
Continental Gold Inc.	MMC Norilsk Nickel PJSC
Cox & Kings (India) Ltd.	MTN (Mauritius) Investments Ltd.
Defense Research & Development Organization	MTN Group Limited
El Sewedy Electric Co	MTN Nigeria Communications Ltd.
Energy Transfer LP	Mumias Sugar Company Limited
Energy Transfer Operating LP	National Development Complex
Eskom Holdings SOC Limited	National Engineering & Scientific Commission
ETC Sunoco Holdings LLC	Nevsun Resources Ltd.
ETP Legacy LP	Nityanand Udyog Pvt Ltd.
First Union Capital II	North Queensland Export Terminal Pty Ltd.
First Union Corp.	NuFlare Technology Inc
GMéxico Transportes SAB de CV	OCP S.A.
Grupo México, S.A.B. de C.V.	Oil and Natural Gas Corporation Limited

ONGC Videsh Ltd.
 ONGC Videsh Vankorneft Pte Ltd.
 Orascom Investment Holding SAE
 Pacific Gas & Electric Co.
 Pan American Silver Corp.
 PEMEX Project Funding Master Trust
 PennTex Midstream Partners LP
 PetroChina Co Ltd
 Petroleos Mexicanos S.A. de C.V.
 Petroliam Nasional Berhad
 Petronas Capital Ltd.
 PETRONAS Energy Canada Ltd.
 Petronas Global Sukuk Ltd.
 Petr oleos de Venezuela S.A.
 PG&E Corp
 Philadelphia Energy Solutions Refining & Marketing LLC
 Philadelphia Energy Solutions, Inc.
 Poongsan Corporation
 Poongsan Holdings Corporation
 PT Indonesia Asahan Aluminium (Paser) (Persero)
 Raytheon Co
 Raytheon Missiles & Defense
 Raytheon Technologies Corp.
 Regency Energy Finance Corp.
 Regency Energy Partners LP
 Rockwell Collins, Inc.
 Roketsan Roket Sanayii ve Ticaret AS
 Rostec Corporation
 S-Oil Corp.
 SA Global Sukuk Ltd.
 SABIC Capital I BV
 Sabic Capital II BV
 Samling Global Limited
 Saudi Arabian Oil Co.
 Saudi Basic Industries Corp
 Scancom Plc
 SemGroup LLC
 Sinopec Capital (2013) Ltd.
 Sinopec Capital Ltd.
 Sinopec Group Overseas Development (2012) Ltd.
 Sinopec Group Overseas Development (2013) Ltd.
 Sinopec Group Overseas Development (2014) Ltd.
 Sinopec Group Overseas Development (2015) Ltd.
 Sinopec Group Overseas Development (2016) Ltd.
 Sinopec Group Overseas Development (2017) Ltd.
 Sinopec Group Overseas Development (2018) Ltd.
 Sinopec Group Overseas Development Ltd.
 Sinopec Kantons Holdings Ltd
 SNT DYNAMICS Co., Ltd.
 SNT Holdings Co., Ltd.
 Southern Copper Corporation
 Splav State Research & Production Association Fsvue
 Sunoco Logistics Partners Operations LP
 Synthetic Moulders Ltd.
 Tactical Missiles Corp. JSC
 Tahoe Resources Inc
 TATA Advanced Systems Ltd.
 Tata Consultancy Services Ltd.
 Tata Investment Corp. Ltd.
 Tata Sons Private Limited
 Teva Pharmaceutical Finance Co. BV
 Teva Pharmaceutical Finance Co. LLC
 Teva Pharmaceutical Finance II BV
 Teva Pharmaceutical Finance IV LLC
 Teva Pharmaceutical Finance IV, B.V.
 Teva Pharmaceutical Finance Netherlands II BV
 Teva Pharmaceutical Finance Netherlands III B.V.
 Teva Pharmaceutical Finance Netherlands IV BV
 Teva Pharmaceutical Industries Limited
 The Day & Zimmermann Group, Inc.
 Tokyo Electric Power Company Holdings, Incorporated
 Toshiba Corp.
 Unitech Limited
 United Technologies Corp
 UPL Corp. Ltd.
 UPL Ltd
 Vale Overseas Ltd.
 Vale S.A.
 Wachovia Bank NA (Charlotte, North Carolina)
 Wachovia Capital Trust II
 Wachovia Capital Trust III
 Wachovia Corp.
 Walchandnagar Industries Ltd.
 Wells Fargo & Company
 Wells Fargo Bank NA
 Wells Fargo Bank, N.A. (Singapore)
 Wells Fargo Bank, NA (Sioux Falls, South Dakota)
 Wells Fargo Canada Corp.
 Wells Fargo Capital X
 Wirecard AG
 Zijin International Capital Co. Ltd.
 Zijin Mining Group Company Limited

Volksgesondheid en dierenwelzijn

22nd Century Group Inc
888 Holdings PLC
Accel Entertainment, Inc.
Accor SA
Affinity Gaming
Alliance Global Group Inc
Altria Group Inc.
Angler Gaming PLC
Apollo Global Management, Inc.
Apollo Management Holdings LP
Aqua Finance Trust 2019-A
Ari FCP Investment LP
Aristocrat Leisure Ltd.
Aspire Global plc
Atari
Attica Holdings S.A.
Axel Springer SE
B.A.T. Capital Corp.
B.A.T. International Finance p.l.c.
Bally's Corp.
Berjaya Sports Toto Bhd.
bet-at-home.com AG
Betmakers Technology Group Ltd.
Betsson AB
Better Collective A/S
Bip-V Chinook Holdco LLC
BIT Mining Ltd.
Blackstone Holdings Finance Co. L.L.C.
Blackstone Property Partners Europe Holdings SARL
Blackstone, Inc.
Bloomberry Resorts Corp
Bonheur ASA
Boyd Gaming Corp.
British American Tobacco Holdings (The Netherlands) B.V.
British American Tobacco Malaysia Bhd.
British American Tobacco p.l.c.
Brookfield Asset Management Inc.
Brookfield Business Partners L.P.
Brookfield Finance I (UK) Plc
Brookfield Finance LLC
Brookfield Finance, Inc.
Brookfield Property Finance ULC
Brookfield Property Partners LP
Buena Vista Gaming Authority
Caesars Entertainment, Inc.
Caesars Growth Properties Holdings LLC
Caesars Holdings, Inc.
Caesars Resort Collection LLC
Caixa Econômica Federal
Carnival Corp
Carnival PLC
Cars DB4 LP Series 2017-1
Catena Media p.l.c
CCM Merger, Inc.
Century Casinos, Inc.
Champion Path Holdings Ltd.
China National Tobacco Corp.
Churchill Downs Inc
Cirsia Finance International SARL
CIRSA Gaming Corp. SA
City Developments Ltd.
CK Asset Holdings Ltd.
Codere, S.A.
Colt Merger Sub, Inc.
Core-Mark Holding Co Inc
CRC Escrow Issuer LLC
Credit Saison Co.,Ltd.
Cromwell European Real Estate Investment Trust
Crown Resorts Ltd
CTBC Financial Holding Co., Ltd.
CyberAgent, Inc.
Danone SA
DFDS A/S
Downstream Development Authority (Oklahoma)
DraftKings, Inc.
Eastern Co. (Egypt)
EI Group PLC
Eldorado Resorts, Inc.
Endeavour Group Ltd. (Australia)
Enlabs AB
Entain Plc
eSports Technologies, Inc.
Everi Holdings Inc.
Evolution AB
Far East Consortium International Ltd.
Flutter Entertainment Plc
Fubon Financial Holding Co., Ltd.
fuboTV, Inc.

Full House Resorts Inc.
 Galaxy Entertainment Group Ltd.
 Gamenet Group SpA
 Gamesys Group Plc
 Gaming & Leisure Properties, Inc.
 Gaming Innovation Group Inc
 Gaming Innovation Group Plc
 Gamma Bidco SpA
 GAN Ltd.
 Gateway Casinos & Entertainment Ltd.
 GENM Capital Labuan Ltd.
 Genting Bhd.
 Genting Malaysia Bhd.
 Genting New York LLC
 Genting Singapore Ltd.
 Georgia Worldwide Plc
 GLP Capital Corp.
 GLP Capital LP
 Godfrey Phillips India Ltd.
 GOHL Capital Ltd.
 Golden Entertainment, Inc.
 Golden Nugget Online Gaming, Inc.
 Golden Nugget, Inc.
 Grand Korea Leisure Co., Ltd.
 Great Canadian Gaming Corp
 Greek Organisation of Football Prognostics SA
 Groupe Partouche SA
 Grupo Televisa, S.A.B.
 G-Shank Enterprise Co., Ltd.
 Haci Ömer Sabancı Holding A.S.
 HANJIN KAL Corp
 Hilton Worldwide Holdings Inc.
 Hotel Property Investments Ltd.
 HSP Gaming LP
 Huabao Flavours & Fragrances Co., Ltd.
 Huabao International Holdings Ltd.
 Hyatt Hotels Corp
 Icahn Enterprises LP
 IFA Hotel & Touristik AG
 Imperial Brands Finance Netherlands BV
 Imperial Brands Finance Plc
 Imperial Brands PLC
 Imperial Pacific International Holdings Ltd.
 Inspired Entertainment, Inc.
 InterContinental Hotels Group Plc
 International Game Technology PLC
 Intralot SA
 Isle of Capri Casinos LLC
 ITC Ltd.
 J D Wetherspoon plc
 Jacobs Entertainment, Inc.
 Japan Tobacco Inc.
 JT International Financial Services BV
 Jumbo Interactive Ltd.
 Kambi Group PLC
 Kangwon Land Inc
 Karelia Tobacco Co., Inc.
 Kindred Group PLC
 KT&G Corp
 La Française des Jeux SA
 Ladbrokes Coral Group PLC
 Land Securities Capital Markets PLC
 Land Securities Group PLC
 Las Vegas Sands Corp.
 LeoVegas AB
 LHMC Finco 2 SARL
 Live Nation Entertainment, Inc.
 LLPL Capital Pte Ltd.
 Lotte Corp
 Lotte Tour Development Co., Ltd.
 Lotto24 AG
 LT Group, Inc.
 Macau Legend Development Ltd
 Magic MergeCo, Inc.
 Magnum Bhd.
 Marriott International, Inc.
 Marriott Vacations Worldwide Corp
 Marston's Issuer Plc
 Marston's PLC
 Megaworld Corp
 Melco International Development Ltd.
 Melco Resorts & Entertainment Ltd.
 Melco Resorts Finance Ltd.
 Meliá Hotels International, S.A.
 MGM China Holdings Ltd
 MGM Growth Properties LLC
 MGM Growth Properties Operating Partnership LP
 MGM Resorts International
 Midwest Gaming Borrower LLC
 Minor International Public Co., Ltd.
 Miquel y Costas & Miquel, S.A.
 Mississagi Power Trust

Mitchells & Butlers Finance Plc
 Mitchells & Butlers PLC
 Mitsui Fudosan Co., Ltd.
 Mitsui O.S.K. Lines, Ltd.
 mixi Inc
 Mohegan Gaming & Entertainment
 Monarch Casino & Resort, Inc.
 Monte-Carlo Société des Bains de Mer SA
 Moto Holdings Ltd
 NagaCorp Ltd
 NCL Corp. Ltd.
 NeoGames SA
 NetEnt AB
 News Corp
 NH Hotel Group, S.A.
 NHN Corp.
 NoHo Partners Oyj
 Norwegian Cruise Line Holdings Ltd.
 Novomatic AG
 NRW.BANK
 NYX Gaming Group Ltd.
 Odyssey Europe Holdco SARL
 Old Holdco, Inc.
 Onex Corp
 Otello Corp ASA
 P&O Princess Cruises Plc
 Panther Ventures Ltd. (Virgin Islands)
 Paradise Co., Ltd.
 Peninsula Pacific Entertainment LLC
 Penn National Gaming, Inc.
 Philip Morris International Inc.
 Pinnacle Entertainment Inc
 Pinnacle Entertainment, Inc. /Old/
 Platin 1426 GmbH
 Playa Hotels & Resorts NV
 PlayAGS, Inc.
 Playtech PLC
 PLBY Group, Inc.
 PointsBet Holdings Ltd.
 PPHE Hotel Group Ltd.
 PT Gudang Garam Tbk
 PT Hanjaya Mandala Sampoerna Tbk
 PT Wismilak Inti Makmur Tbk
 Radiant Access Ltd.
 Radisson Hospitality AB
 Rakuten Group, Inc.
 Rank Group Plc
 RCI Hospitality Holdings, Inc.
 Red Rock Resorts Inc
 Reinet Investments S.C.A.
 Resorts World Las Vegas LLC
 Reynolds American Inc.
 Rivers Pittsburgh Borrower LP
 RLX Technology, Inc.
 ROUND ONE Corp.
 Royal Caribbean Group
 Rush Street Interactive, Inc.
 S IMMO AG
 Saga PLC
 Sands China Ltd.
 Sankyo Co., Ltd.
 Sazka Group as
 Scandinavian Tobacco Group A/S
 Scientific Games Corp
 Score Media & Gaming, Inc.
 Service Properties Trust
 SGMS Escrow Corp.
 Shanghai Industrial Holdings Ltd.
 Shenzhen Jinjia Group Co., Ltd.
 Simon International Finance, S.C.A.
 Simon Property Group, Inc.
 Simon Property Group, L.P.
 Sisal Group SpA
 SJM Holdings Ltd
 SK Networks Co Ltd
 SKYCITY Entertainment Group Ltd.
 SM Prime Holdings, Inc.
 Smoore International Holdings Ltd.
 Snaitech S.p.A.
 Société Fermière du Casino Municipal de Cannes SA
 Spirit Issuer Plc
 Sportradar AG
 Starwood Hotels & Resorts Worldwide LLC
 STG Global Finance BV
 Stonegate Pub Co. Ltd.
 Stonegate Pub Company Financing Plc
 Studio City Co. Ltd.
 Studio City Finance Ltd.
 SugarHouse HSP Gaming Prop. Mezz LP
 Sun International Ltd.
 Suncity Group Holdings Ltd.
 Sunwoda Electronic Co., Ltd.

Swedish Match AB
Tabcorp Holdings Ltd.
The Royal Automobile Club Ltd.
The Star Entertainment Group Ltd
Tivoli A/S
Tokmanni Group Oyj
Tokyotokeiba Co., Ltd.
TravelCenters of America, Inc.
TUI AG
TUI Cruises GmbH
Turning Point Brands Inc
Unibail-Rodamco-Westfield SE
Universal Corp

Universal Entertainment Corp.
Vector Group Ltd
VICI Note Co., Inc.
VICI Properties LP
VICI Properties, Inc.
Viking Line Abp
WEA Finance LLC
Wyndham Hotels & Resorts, Inc.
Wynn Las Vegas LLC
Wynn Macau Ltd.
Wynn Resorts Finance LLC
Wynn Resorts Ltd.
ZEAL Network SE

Significante invloed klimaatverandering

Adani Electricity Mumbai Ltd.
Adani Power Ltd.
Advantage Energy Ltd.
AES Andes SA
AGL Energy Ltd.
Agritrade Resources Ltd.
Alabama Power Co.
Alberta Energy Co. Ltd.
Alliance Resource Partners LP
Amplify Energy Corp. /Old/
An Hui Wenergy Co., Ltd.
Anhui Hengyuan Coal Industry & Electricity Power Co., Ltd.
Antero Resources Corp.
APA Corp.
Appalachian Power Co.
ARC Resources Ltd.
Arch Resources, Inc.
Ascent Resources Utica Holdings LLC
Athabasca Oil Corp.
Banpu Public Co. Ltd.
Battalion Oil Corp.
Birchcliff Energy Ltd
Bonanza Creek Energy Inc
Brigham Minerals, Inc.
Burlington Resources Finance Co.
California Resources Corp
Callon Petroleum Co.
Canadian Natural Resources Ltd.
Canadian Oil Sands Ltd.

Carrizo Oil & Gas, Inc.
Castle Peak Power Finance Co. Ltd.
Cenovus Energy Inc.
Centennial Resource Development, Inc.
Centennial Resource Production LLC
CESC Ltd.
Chaparral Energy Inc.
Chesapeake Energy Corp.
China Coal Energy Co., Ltd.
China Datang Co., Ltd.
China Guodian Corp.
China Huadian Corp. Ltd.
China Huaneng Group Co., Ltd.
China National Petroleum Corp.
China Power International Development Ltd.
China Resources Power Holdings Co. Ltd.
China Shenhua Energy Co Ltd
China Shenhua Overseas Capital Co., Ltd.
Cimarex Energy Co
Cimarex Resolute LLC
Cloud Peak Energy Inc.
CLP Holdings Ltd.
CLP Power HK Finance Ltd.
CLP Power Hong Kong Financing Ltd.
CNX Resources Corp.
Coal India Limited
Colgate Energy Partners III LLC
Compania General de Combustibles SA
Comstock Escrow Corp.

Comstock Resources Inc
 Connacher Oil & Gas Ltd.
 Conoco Funding Co.
 Conoco, Inc.
 ConocoPhillips
 ConocoPhillips Canada Funding Co. II
 ConocoPhillips Co.
 CONSOL Energy Inc.
 Contango Oil & Gas Co.
 Continental Resources Inc
 Coterra Energy, Inc.
 Covey Park Energy LLC
 Crescent Point Energy Corp.
 Crew Energy Inc.
 CrownRock, L.P.
 Datang International Power Generation Co., Ltd.
 Devon Energy Corp
 Devon Financing Corp. ULC
 Diamondback Energy Inc
 Diversified Energy Co. Plc
 Dominion Energy South Carolina, Inc.
 DTE Electric Co.
 DTEK B.V.
 DTEK Finance Plc
 Duke Energy Indiana LLC
 Earthstone Energy Inc
 Electric Power Development Co., Ltd.
 Empresa Eléctrica Angamos SA
 Empresa Eléctrica Cochrane SpA
 Empresa Eléctrica Guacolda SA
 Endeavor Energy Resources, LP
 Enea SA
 Energa Finance AB
 Energa SA
 Energen Corp
 Energy Harbor Corp.
 Enerplus Corp.
 Eneva S.A.
 Engie Energia Chile SA
 EOG Resources Inc
 EP Energy Corp
 EP Energy LLC
 EP Energy, a.s.
 EQT Corp
 Eskom Holdings SOC Limited
 Eterna Capital Pte Ltd.
 Evergy Kansas Central, Inc.
 Evergy, Inc.
 Extraction Oil & Gas Holdings LLC
 Extraction Oil & Gas Inc
 Exxaro Resources Ltd
 Falcon Minerals Corp.
 Foresight Energy LP
 GD Power Development Co., Ltd
 Geo Energy Resources Ltd
 Great Plains Energy Inc
 Guangdong Electric Power Development Co. Ltd.
 Guangxi Guiguan Electric Power Co., Ltd.
 Guizhou Panjiang Refined Coal Co., Ltd.
 Gujarat Mineral Development Corp. Ltd.
 Gulfport Energy Corp.
 Harvest Operations Corp.
 Hess Corp
 HighPeak Energy, Inc.
 HighPoint Resources Corp.
 HK Electric Investments & HK Electric Investments Ltd.
 Hokkaido Electric Power Co., Inc.
 Hokuriku Electric Power Co.
 Hongkong Electric Finance Ltd.
 Huadian Power International Corp Ltd
 Huaneng Power International, Inc.
 Huolinhe Opencut Coal Industry Corp. Ltd. of Inner Mongolia
 Husky Energy Inc.
 IE2 Holdco SAU
 Indigo Natural Resources LLC
 Indika Energy Capital III Pte. Ltd.
 Indika Energy Capital IV Pte Ltd.
 Indo Energy Finance II BV
 Inner Mongolia Mengdian Huaneng Thermal Power Corp. Ltd.
 Inner Mongolia Yitai Coal Co.,Ltd.
 Jagged Peak Energy Inc
 Jiangsu Guoxin Corp. Ltd.
 Jinneng Holding Shanxi Electric Power Co., Ltd.
 Jionto Energy Investment Co., Ltd. Hebei
 Jizhong Energy Resources Co., Ltd
 Jones Energy Inc
 JSW Energy Ltd
 JSW Hydro Energy Ltd.
 Kentucky Utilities Co.
 Kimbell Royalty Partners LP

Korea East-West Power Co., Ltd.
 Korea Electric Power Corporation
 Korea Midland Power Co., Ltd.
 Korea South-East Power Co., Ltd.
 Korea Southern Power Co., Ltd.
 Korea Western Power Co., Ltd.
 Laredo Petroleum Inc
 Laredo Petroleum, Inc. /Old/
 Legacy Reserves LP
 Lonestar Resources America, Inc.
 Lubelski Wegiel Bogdanka SA
 Magnolia Oil & Gas Corp.
 Manila Electric Co.
 Marathon Oil Corp.
 Matador Resources Co
 MEG Energy Corp.
 Mesquite Energy, Inc.
 MGE Energy Inc
 Minejesa Capital BV
 Montage Resources Corp.
 Murphy Oil Corp
 National Fuel Gas Co
 Nava Bharat Ventures Ltd
 New Hope Corp. Ltd.
 Noble Energy, Inc.
 Northern Oil & Gas, Inc.
 Nova Scotia Power, Inc.
 NTPC Limited
 Oasis Petroleum Inc.
 Occidental Petroleum Corp.
 Otter Tail Corp.
 Ovintiv Canada ULC
 Ovintiv Exploration, Inc.
 Ovintiv, Inc.
 PacifiCorp
 PanCanadian Petroleum Ltd.
 PDC Energy, Inc.
 Peabody Energy Corp.
 Pengrowth Energy Corp.
 Petro-Canada
 PETRONAS Energy Canada Ltd.
 Peyto Exploration & Development Corp
 PGE Polska Grupa Energetyczna SA
 PGE Sweden AB
 Phillips Petroleum Co.
 Pingdingshan Tianan Coal Mining Co., Ltd.
 Pioneer Natural Resources Co.
 PNM Resources, Inc.
 PT ABM Investama Tbk
 PT Adaro Energy Tbk
 PT Adaro Indonesia
 PT Bukit Asam Tbk
 PT Bumi Resources Tbk
 PT Harum Energy Tbk
 PT Indika Energy Tbk
 PT Indo Tambangraya Megah Tbk
 PT Paiton Energy
 PT Perusahaan Listrik Negara (Persero)
 Range Resources Corp.
 Range Resources-Louisiana, Inc.
 Ranger Oil Corp.
 Reliance Holding USA, Inc.
 Rice Energy, Inc.
 Riley Exploration Permian, Inc.
 Rosneft International Finance Ltd.
 Rosneft Oil Co.
 Sable Permian Resources LLC
 SDIC Power Holdings CO., LTD.
 Semirara Mining & Power Corp.
 Shaanxi Coal Industry Co., Ltd.
 Shan Xi Hua Yang Group New Energy Co. Ltd.
 Shanghai Electric Power Co., Ltd.
 Shanxi Lu'an Environmental Energy Development Co Ltd
 SM Energy Co.
 SMC Global Power Holdings Corp.
 Southwestern Electric Power Co.
 Southwestern Energy Co.
 SRC Energy Inc.
 State Power Investment Corp., Ltd.
 Suncor Energy Inc.
 Suncor Energy Ventures Holding Corporation
 Sunshine Oilsands Ltd.
 Tecpetrol SA
 Teine Energy Ltd.
 Tellurian Inc.
 The Chugoku Electric Power Co., Inc.
 The Hongkong Electric Co., Ltd.
 The Tata Power Company Limited
 Tosco Corp.
 TransAlta Corp.
 Union Electric Co.
 Viesgo Infraestructuras Energéticas SL

Vine Energy, Inc.
Vine Oil & Gas LP
Viper Energy Partners LP
Washington H. Soul Pattinson & Co. Ltd.
Westmoreland Coal Co.
Whitecap Resources Inc.
Whitehaven Coal Ltd

Whiting Petroleum Corp.
WildHorse Resource Development Corp
Yancoal International Resources Development Co., Ltd.
Yanzhou Coal Mining Co Ltd
ZE PAK SA
Zhejiang Southeast Electric Power Co., Ltd.
Zhejiang Zheneng Electric Power Co Ltd

